

DARBININKAS

Vol. LXVIII, Nr. 25
Birželio — June 24, 1983

Pentkadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

30 centų

Savaitės
įvykiai

PRAŠO, KAD KRYŽIŲ NEGRIAUTŲ Iš Lietuvos K. Bažnyčios Kronikos Nr. 55

Britanijos parlamento rinkimuose min. pirmininkės Margaret Thatcher vadovaujama konservatorių partija išrinko 397 atstovus ir turės parlamente 144 atstovų daugumą. Darbo partija — 209 atstovus, Liberalų ir socialdemokratų partijų susivienijimas — 23 ir visi kiti — 21.

Norvegijos koalicinė vyriausybė pareiškė, kad nebus jokių pakeitimų Norvegijos politikoj dėl jos saugumo Atlanto sąjungos rėmuose.

Nato valstybių užs. reik. ministrių konferencija dar kartą patvirtino, kad š.m. pabaigoj Europoj bus išdėstytos JAV vidutinės tolinašos raketos, jei iki to meto nebus prieta susitarimo su Sov. S-ga dėl raketų sumazinimo.

Valst. sekr. Shultz viešai pareiškė savo nepasitenkinimą dėl Prancūzijos elgesio su savo sąjungininkais, nes jos vaidmuo Atlanto sąjungoj yra labai apribotas.

Britanijos min. pirmininkė Margaret Thatcher užsienio reikalų sekretorių Francis Pym pakeitė buv. izdo sekretorium Sir Geoffrey Howe. Be to, ji pakeitė ir kai kuriuos kitus ministrius.

Ispanijos min. pirmininkas Felipe Gonzalez, lankydamas Pietų Amerikos valstybes, įrodinėjo, kad dabartinė JAV politika centrinėje Amerikoje turėsianti nenumatytų pasekmių.

Australijos min. pirmininkas Bob Hawke, lankydamasis JAV, patikino prez. Reagan, kad Australija pasiliksianti geriausiu JAV sąjungininku.

Afrikos vienybės organizacijos valstybių konferencija, laikinai iš jos pasitraukus Polisario partizanų sąjūdžiui, nutarė užbaigti karą dėl vakarinės Saharos tarp Maroko ir Polisario partizanų, paskelbti paliaubas ir per 6 mėn. įvykdyti gyventojų atsiklausimą Maroko valdomoj vakarinės Saharos srity, kam jie norėtų priklausyti.

Britanijos Darbo partijos vadas Michael Foot, pralaimėjęs parlamento rinkimus, atsistatydino. Į jo vietą pareiškė teisių net trys kandidatai: Neil Kinnock, Peter Shore ir Roy Hattersley.

JAV 1972 m. paleistas satelitas Pioneer 10 šiomis dienomis pasidarė pirmuoju satelitu, praskriejusiu visų žinomų planetų sferas ir nukeliavusiu į nežinomų žvaigždžių sferą. Jis praskriejo Jupiterio, Saturno, Urano ir Plutono orbitas ir buvo nutolęs nuo saulės per 2.81 bil. mylių ir skriejęs 30,558 mylių per valandą greičiu.

JAV mano, kad prieš Nikaragvos vyriausybę veikia partizanai, dabartiniu metu išaugę iki 8000 vyrų, gali toliau kovoti be JAV pasparties. Numatoma, kad per 6 mėn. jie kontroliuos apie pusę Nikaragvos teritorijos ir apie trečdalį jos gyventojų.

Britanijos neseniai atsiradusios socialdemokratų partijos vadas Roy Jenkins atsistatydino ir į savo vietą pasiūlė išrinkti dr. David Owen.

V. Vokietija numato aprūpinti Saudi Arabiją moderniais ginklais, nors buv. kancleris Helmut Schmidt buvo nesutikęs tai daryti.

Afganistano partizanams pavyko per 3 dienas kautynių sunaikinti Afganistano kariuomenės 38-to bataliono 200 karių, o likusieji prisijungė prie partizanų.

Kapčiamiesčio žmonės protestuoja dėl kryžių naikinimo

Kapčiamiesčio ir Šlavintų tikintieji žmonės parašė skundą net visos Sovietų Sąjungos Religijinių reikalų įgaliotiniui rusui V.A. Kurojedovui. Štai jų pareiškimas.

-o-

1982 m. rugsėjo 30 d. mūsų parapijos pakelėse Lazdijų rajono saugumo organų inspiruoti asmenys su milicijos pagalba nugriovė tris kryžius (ir tai ne pirmą kartą). Tuo pačiu metu dar penki kryžiai buvo nugriauti ir kitose Lazdijų rajono vietovėse. Supjaustyti gabalais kryžiai buvo sumesti į savivartę mašiną ir nugabanti sukūrenimui, o metaliniai kryžiai sumesti į vandens telkinius.

Mes, tikintieji, kuriems kryžiai yra gyvenimo atrama ir viltis, juos saugojome kaip brangiausią relikviją jau nuo 1387 metų. Kryžių nešiojame ant kaklo, kabiname ant sienos savo butuose, statome mirusiems, juo puošiame sodybas ir pakeles. Gražūs didelės meninės vertės kryžiai — mūsų tautos kultūros lobis. Kryžiuose ir kopyltulpiuose menininkai išreiškia visą tautos dvasinę jėgą, todėl savo puošnumu jie prilygsta architektūriniam ir tapybiniam meno sedevrams. Tačiau nuo pat pirmųjų sovietų valdžios atkūrimo Lietuvoje dienų buvo naikinamos ir uždarinėjamos ne tik bažnyčios, bet masiškai griaujami ir draskomi kryžiai.

Barbariškas bedievių darbas, ne be TSRS ministrų tarybos žinios, tęsiasi ir dabar, kai jau nuo 1967 metų komunizmo kūrmo programoje pabrėžiama aukštos žmonių sąmonės kolektyvo, pagrįsto humanizmu ir demokratiškumu, sukūrimas.

Skandžiai pergyvendami kryžių griovimo tragedija, mes perskaitėme jūsų 1982 m. Maskvoje išleistą knygutę "Religija ir bažnyčia tarybinėje valstybėje", kurioje 206 pusl. rašote: "Tarybinė konstitucija garantuoja religijos laisvę, ir vietinė valdžia tiksliai saugo pagrindinio įstatymo principus", o 154 pusl. kilniai teigiate: "Tarybinių piliečių teisių saugojimas, tolimesnis įstatymų įtvirtinimas — tarybinės demokratijos svarbi sąlyga. Mes pilnateisiškai galime tvirtinti, kad mūsų šalyje viskas daroma, kad būtų įgyvendinta pilna sąžinės laisvė".

Žinant daugybę tikinčiųjų teisių pažeidimų faktų mokyklose, darbovietėse ir privačiame gyvenime, jūs neturite jokios teisės teigti apie pilną sąžinės laisvę. Tokie teiginiai gali būti skiriami tik užsienio žurnalistams, o ne mums — tikintiesiems.

Juk Lietuvos komunistų partijos centro komiteto plenumo 1982 metų nutarimas stiprinti idejinį politinį, ateistinį auklėjimą, vadovaujantis visos Sovietų Sąjungos komunistų partijos 26-to suvažiavimo nutarimais, L. Brežnevo nurodymais, yra ne kas kita kaip tik atvira kova prieš Bažnyčią, bet kokioms priemonėm slopinti žmonių religingumą ir prievarta skiepijant materialistinę pasaulėžiūrą.

Mes, tikintieji, remdamiesi Lenino 1918.1.23 dekretu "Bažnyčios atskyrimo nuo valstybės ir mokyklos nuo Bažnyčios", Lenino konstitucija, dabartine konstitucija, tarptautine žmogaus teisių deklaracija, tarptautinių žmogaus teisių paktu,

Helsinkio baigiamojo pasitarimo aktu, reikalaujame:

Užtikrinti, kad valdžios organai griežtai laikytųsi minėtų įstatymų ir neleistų ateizmui, kaip privačiai pasaulėžiūrai, kištis į Bažnyčios vidaus ir tikinčiųjų sąžinės reikalus.

Uždrausti ir nutraukti barbariškus veiksmus — kryžių naikinimą visoje Lietuvoje.

Išaiškinti ir nubausti Lazdijų rajono kryžių griovėjus ir jų inspiratorius.

Užtikrinti, kad nebūtų trukdoma statyti meniškų kryžių ir kopyltulpius kapinėse, sodybose, pakelėse, netrukduant eisimo matomumui, kaip ir įvairius meniškų stogastulpius.

-o-

Kapčiamistyje pasirašė 233 tikintieji, Šlavantuose — 281 tikintysis.

Pareiškimo data — 1982 spalio 24.

SOVIETINĖSE MOKYKLOSE

Visai persekiojami tikintieji mokiniai

Pašušvyje mokytojai surašinėjo iš bažnyčios išėjusius mokinius. Apylinkės pirmininkė Bronė Stulgienė pareiškė kunigui, kad grupinis vaikų mokymas tikėjimo tiesų yra draudžiamas. Vaikus surašinėti liepęs

Radviliškio vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas.

Telšiai. 1982 rugpjūčio 18 į Telšių saugumą buvo iškviesta tarybų IV vidurinės mokyklos vienuoliktokė Danutė Adomaitytė. Čekistai labiausiai rūpėjo, ar iškviestoji pasirošia stoti į vienuolyną ir ar jos nuomojamo buto šeimininkės nėra vienuolės.

1982 rugsėjo 2 tardė Saulė Gaižauskaitė. Čekistas bandė atkalbėti nuo bažnyčios lankymo, adoravimo pamaldų metu. Saugumietis labiausiai pyko už dalyvavimą Žemaičių Kalvarijos atlaiduose. Vienas iš didžiausių jos daromų nusikaltimų esąs jos dalyvavimas bažnytiniame chore.

Rokiškis. 1982 rugsėjo 20 mokytoja Milda Dilienė necenzūriškai barė kelis tikinčius mokinius, teiravosi, kam mokiniai praneša panašius pasikalbėjimus, kad apie juos greitai sužino Vatikano radijas. Žadėjo tikinčiųjų mokinių tėvus perduoti KGB. Mokinei Jolantai Šmatavičiūtei įsakė sekmadieniais lankyti bažnyčią ir surašinėti mokinius, kurie lanko bažnyčią. Mokytojos nuomone, ateizmui būtini šnipai, ateistai privalo žinoti visus tuos, kurie lanko bažnyčią. Mokinė atsakė, kad draugų neišduos, kad ji nebus išdavikė. (nukelta į 2 psl)

Baltuose Rūmuose JAV prezidentas pasirašo Baltų laisvės dienos specialią proklamaciją. (Nuotrauka gauta iš Baltųjų Rūmų)

JONAS SADŪNAS NUTEISTAS VILNIUJE

Nijolės Sadūnaitės brolis Jonas Sadūnas buvo nuteistas Vilniuje š.m. gegužės 24 pusantų metų laisvės atėmimu. Jis buvo apkaltintas pagal LTSR Baudžiamojo Kodekso 132 straipsnį už "skleidimą žinomai melagingų prasimanymų, žeminančių kito asmens garbę".

Vokiečių Bundestago CDU/CSU partijos narys dr. Althammer parašė laišką sovietų ambasadaį Bonnoje, teiraudamas apie Jono Sadūno bylą. Į jo kreipimąsi atsiliepė sovietų ambasados pareigūnas V. Tschibissow, kuris teigė, kad Sadūnas nėra politinio persekiojimo auka, o yra traukiamas baudžiamajon atsakomybėn už kriminalinį nusikaltimą. Atseit, Sadūnas parašė anoniminius laiškus, šmeižiančius jo darbovietės vieną viršininką.

Jono Sadūno terorizavimas padidėjo, kai jo sesuo Nijolė Sadūnaitė sugrįžo į Lietuvą 1980, atlikus šešerių metų

(nukelta į 2 psl)

Jonas Sadūnas su žmona Marija ir dukrele Maryte. Nuotrauka gauta iš Liet. Informacijos Centro.

sveikiname

antrąsias
pasaulio
Lietuvių
dienas!

PREZIDENTAS PASIRAŠĖ BALŲ LAISVĖS DIENOS PROKLAMACIJĄ

Darbininko pereinamame numeryje buvo rašyta, kad JAV prezidentas Ronald Reagan birželio 13 Baltuosiuose Rūmuose priėmė 240 pabaltiečių — lietuvių, latvių ir estų — delegaciją. Čia duodame prezidento kalbos pilną tekstą, kaip jis išspausdintas "Congressional Record" 1983 birželio 14, Nr. 84, psl. E 2878.

-o-

I once learned in a public-speaking class that you should never open your remarks with an apology. But, then, how can I explain to you that I'm sorry I was late and have kept you waiting here? I'll tell you how that happened here if some of the fellows behind me won't get mad. They had a meeting scheduled also with a delegation from the Congress, and I've found out that every time that happens I'm late from then on.

But welcome to the White House. We're gathered to draw

attention to the plight of the long-suffering Baltic people and to affirm to the world that we do not recognize their subjugation as a permanent condition.

The Soviet occupation of Latvia, Estonia and Lithuania is a living reminder of the cynical agreement between Soviet Russia and Nazi Germany that precipitated the Second World War. The Soviets would like the world to forget this dark chapter of history but it's something the Baltic people and freedom-loving people everywhere will always remember.

The Soviet Union invaded these small but proud countries in 1940. And, then, in June of 1941 — only days before Hitler turned on his partners in the Kremlin — the Soviets arrested tens of thousands, executed many and began a mass deportation to Siberia.

At the end of the war, the horror continued as hundreds of thousands were sent to the Gulag. Today, it's no coincidence that a large percentage of people living in these occupied countries are not of Baltic descent. The Soviets have tried their best to Russify the Baltic peoples, as they have with so many of the other oppressed nationalities within the Soviet empire.

The worship of God, once at the heart of Baltic culture, has been brutally suppressed. Any legitimate attempt at independence from Moscow has been suppressed. Any tangible effort to preserve their national identity has been denied but the Soviets have never broken their spirit. Underground publications flourish and ad hoc committees and groups defend religious and national rights as guaranteed by the Helsinki Accords.

It seems ironic that those responsible for the repression I've been describing are now proposing what they call "an atom-free Baltic," "a Nordic nuclear-free zone," especially since unidentified submarines have repeatedly violated the territorial waters of Norway and neutral Sweden. This kind of conduct doesn't lend itself to a spirit of trust. As a matter of fact, the curious thing is, if you really stop to think about it, their description of a nuclear-free zone is that there won't be nuclear weapons in that zone. The kind of nuclear-free zones we want in the world are zones where nuclear weapons will not be landing and exploding.

I urge the Soviets to concentrate on the serious negotiations in Geneva instead of making meaningless gestures. Last week as you're aware, I unveiled a new arms control proposal. We hope the Soviets will take this proposal seriously. We've demonstrated flexibility. The ball is now in their court. We're seeking verifiable and equitable

(nukelta į 2 psl)

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly Published
by Franciscan Fathers341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y., 11207Editorial Office (212) 827-1352
Business Office (212) 827-1351

Publication No. USPS 148-360

Second class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
Subscription per year — \$15.00. Single Copy 30 centsPOSTMASTER: Send Change of Address Notice to: 341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207Eina nuo 1915 m., 1951 m. sujungė AMERIKA, LDS organa DARBININKA ir LIET. ŽINIAS • Pre-
numerata metams \$1.00 • Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuožūra •
Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Už skelbtum turinį
ir kalba redakcija neatsako.

ISSN 0011-6637

Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA

Antrosios Pasaulio Lietuvių Dienos

Birželio gale ir liepos pradžioje Chicago tikrai bus pasaulio lietuvių sostinė. Čia vyksta Antrosios Pasaulio Lietuvių Dienos. (Pirmosios buvo prieš penkerius metus Toronte).

Tomis dienomis čia suvažiuos labai daug lietuvių iš visų laisvųjų pasaulio kraštų. Žinoma, daugiausia bus iš Amerikos ir Kanados, nes jiems atvykti ir patogiau ir arčiau.

Lietuvių dienos pasižymi nepaprastai didele ir įvairia programa. Tik pažvelkime į renginių kalendorių. Visa prasidės birželio 21, baigsis Chicagoje liepos 4, o jaunimo kongresas su stovyklom, studijų dienomis baigsis liepos 24 Montrealyje, Kanadoje.

Štai visi Antrųjų Pasaulio Lietuvių Dienų renginiai: jaunųjų dailininkų meno paroda, dail. Prano Domšaičio paroda "Galerijoje", lietuvių mugė, literatūros vakaras, lietuvių dailininkų paroda, pamaldos katalikam ir evangelikam, Pasaulio Lietuvių Dienų susipažinimo vakaras, PLB seimo atidarymas, susipažinimo šokiai, VI-tas PLB seimas, II-sios Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynės, Aušros šimtmečio paroda, lietuvių filatelijos paroda, Lietuvos pinigų ir medalių paroda, dail. Pr. Domšaičio paroda Valeškos meno studijoje, lietuvių tautodailės paroda, lietuvių liaudies muzikos koncertas, Lietuvos žemėlapių paroda, "Antro Kaimo" spektaklis, lietuviškų filmų vakaras, Clevelando vyrų okteto koncertas, V-tojo pasaulio lietuvių jaunimo kongreso atidarymas, operos "I Lituani" pastatymas, jaunųjų talentų vakaras ir sporto žaidynių žymenų įteikimas, kardinolo J. Bernardino mišios, pamaldos katalikam ir evangelikam, VI-oji JAV ir Kanados lietuvių dainų šventė, už-

darymo banketas, Dariaus ir Girėno minėjimas prie paminklo. Tuo baigiasi renginiai Chicagoje.

Toliau jaunimo kongreso programa vyksta ne Chicagoje. Čia bus V PLJ kongreso stovykla, kongreso dalyvių turstinės kelionės, ambasadų lankymas, kongreso spaudos konferencija ir uždarymo banketas.

Vargiai kada buvo sutelkta tiek įvykių į vieną vietą. Visa tai suplanuoti, suorganizuoti, suvežti žmones į Chicago, — kiek tai pareikalavo laiko, jėgų ir lėšų. Buvo sudaryta eilė įvairiausių komitetų, kurie ir rūpinosi tai vienu, tai kitu renginiu.

Tai rodo, kad lietuviai moka organizuoti, moka suburti tūkstančius į dideles ir įspūdingas šventes.

Yra nuomonių, kad tokios dienos esančios per brangios. Ir kam jų reikią!

Tiesa, tokie renginiai pareikalauja milžiniškų išlaidų. Bet lietuviai dabar jau yra pajėgūs. Ne kartą jie parodė, kad moka sutelkti dideles sumas pinigų, išvystyti nepaprastą veiklą.

Tokios dienos, sporto žaidynės, kongresai, seimai, dainų šventės visus gerai nuteikia, o labiausiai jaunimą. Jaunimas gali pasididžiuoti, kiek daug lietuvių ir kokie jie organizuoti! Tai ir skatina jaunimą toliau dirbti lietuviybėms labai. Skatina sporto klubus treniruotis, chorų pastoviai repetuoti, atgavina ir kitas įvairias šakas.

Esame labai dėkingi visiem organizatoriam, visiem aukotojam, kurie įgalino tas didingas lietuvių dienas.

Sveikiname visus rengėjus, sveikiname jaunimą ir jo kongresą. Sveikiname Pasaulio Lietuvių Bendruomenę ir jos seimą.

(nukelta į 4 psl.)

Ryšium su popiežiaus Jono Pauliaus II apsilankymu Lenkijoje pasaulio spauda daug kur prisiminė ir Lietuvą, išskėlė jos problemas.

New Yorke leidžiamas New York Tribune birželio 10 išspausdino ilgą straipsnį — "Resentment against Soviets on the rise in quiet Lithuania". Šis laikraštis atkreipė specialų dėmesį į Lietuvą, kaip popiežiaus kelionė ją paveiks. Laikraštis išspausdino pasikalbėjimą su lietuviu Algium Klimaitiu. Yra ir jo nuotrauka.

Laikraščio iškarpa ir straipsnio vertimą Darbininko redakcijai parūpino Danutė Gudavičiūtė, kuri moka keletą kalbų ir atsidėjusi seka, ką spauda rašo apie Lietuvą. Darbininko redakcija nuoširdžiai dėkoja už šią paslaugą.

Čia ir supažindiname su pagrindinėmis šio straipsnio mintimis.

Kas tas Algis Klimaitis?

Algis Klimaitis yra 35 metų amžiaus, kilęs iš gerai žinomos lietuvių šeimos. Antrojo pasaulinio karo metu jo tėvai pasitraukė į Vokietiją, kur Klimaitis gimė ir užaugo. Nors ir buvo išauklėtas Vokietijoje, bet jis jaučia didelę meilę savo tėvų žemei ir įsijungė į aktyvų darbą, padėdamas įvairiom grupėm, kurios, būdamos egzilyje, priešinosi Sovietų vaidmeniui Rytų Europoje.

REZISTENCIJA DIDĖJA RAMIOJE LIETUVOJE

1982 metų pradžioje Klimaitis su žmona ir dviem vaikais atvyko į Vieną, kad čia galėtų dirbti su Rytų bloko grupėmis. Nors jam labiausiai rūpi lietuviški reikalai, bet jis savo veiklą išplėtė ir į kitas Rytų Europos grupes.

Prieš metus jis pasidarė vyriausiasis redaktorius "East European News" (Rytų Europos Naujienos). Laikraštį leidžia vienas sovietologas prof. dr. Michael Voslensky, kuris yra Sovietų Sąjungos tyrimo instituto direktorius.

New York Tribune korespondentas Vienoje, Hubert Huber, padarė pasikalbėjimą su Algium Klimaitiu apie Bažnyčios padėtį Lietuvoje, apie nelegalią opoziciją prieš rusus.

H. Huber klausia:

Kaip ir Lenkija, Lietuva yra kraštas su didele katalikų dauguma. Ar tamsta galvoji, kad popiežiaus lankymasis kaimyninėje Lenkijoje turės įtakos ir Lietuvai?

A. Klimaitis atsako:

Žinoma, jo vizitas sukels lietuvių jausmus. Kas be ko, juk popiežius pats yra pasakęs, kad

"pusė jo širdies priklauso Lietuvai". Religinėms žmonėms toks posakis daug reiškia. Tai reikia suprasti kaip moralinę paramą.

Sovietinė valdžia greitai reagavo į šį didėjantį sentimentą ir palengvino kai kuriuos suvaržymus Bažnyčios reikaluose. Staiga valdžia leido padvigubinti klierikų skaičių Kauno kunigų seminarijoje. Pirmą kartą davė leidimą Lietuvos vyskupam drauge nuvykti į Romą. Šis įvykis ypatingai buvo pastebėtas Vakarų spaudoje. Susidarė jiems įspūdis, kad sovietinis režimas parodė tolerancijos ir geraširdingumo Katalikų Bažnyčiai.

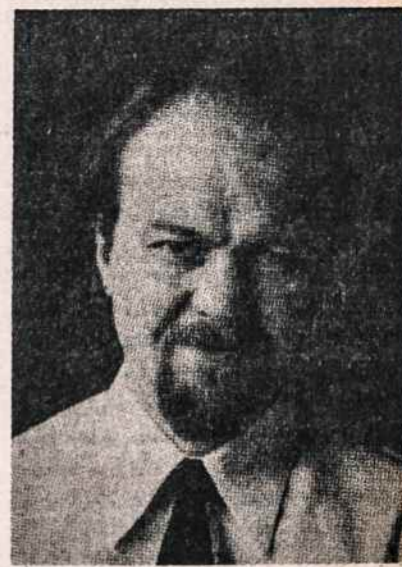
Bet tai reikia suprasti kaip laikiną dalyką. Sovietai labai bijo, kad "Bacillus Polonicus" gali užkrėsti ir Lietuvą.

H. Huber klausimas:

Kaip Katalikų Bažnyčia reagavo į tokią jiems suteiktą "laisvę"?

A. Klimaitis atsakymas:

Daugiau ar mažiau kunigijoje yra trys grupės. Prie pirmosios grupės priklauso tie kunigai, kurie buriasi apie ištremtus vyskopus Steponavičių ir Slad-

Algis Klimaitis

kevičių. Tie kunigai priešinosi ir kovoja prieš Sovietus ir jų daromas skriaudas Bažnyčiai, prieš visus suvaržymus. Ši grupė sudaro kunigų daugumą.

Antroji grupė yra pragmatistai, kurie bet kokia kaina nori išvengti konflikto su valdžia. Ir ši grupė yra nemaža.

Pagaliau yra trečioji grupė kunigų, kurie yra įtariami kaip KGB agentai. Juos ypatingai remia Religinė reikalų ministerija, ir jie daro įtakos visai Bažnyčiai.

Antroji grupė, pragmatistai, sako, kad tai jų nuopelnas, kad sovietinis režimas padarė nuolaidų Bažnyčiai, nes jie laikėsi ramiai ir nepažeidė įvairių suvaržymų. Bet tie kunigai nesugeba politiškai galvoti. Jie nemato, kad valdžia tik laikinai suteikė tas lengvatas. Tai yra tik politinis manevras.

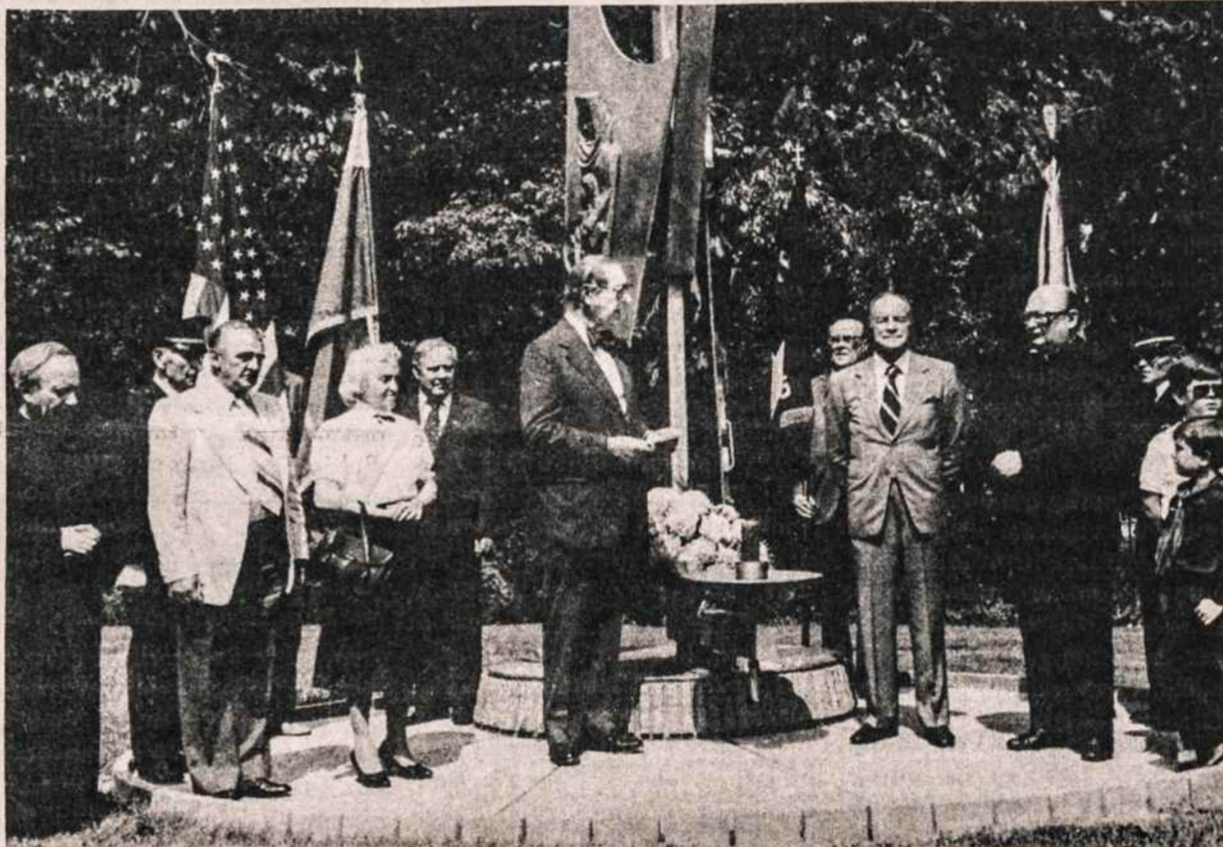
H. Huber klausimas:

Ar jūs sakote — laikinai, kad būtų išvengta neramumų, kol popiežius lankysis Lenkijoje?

A. Klimaitis atsakymas:

Taip. Esu įsitikinęs, kad po popiežiaus lankymosi vėl viską progresyviai suvaržys, kol Bažnyčios veikla vėl bus grąžinta į pirmąsias pozicijas. Kai Bažnyčia nori sustiprinti žmonių tikėjimą, ateistinis komunistinis režimas daro visa, kad tikėjimą susilpnintų žmonių tarpe. Todėl bet kokias suteiktas lengvatas reikia vertinti tik kaip politinį įėjimą, kad būtų išvengta provokacijos.

(nukelta į 4 psl.)

Minint birželio trėtimus Kultūros Židinyje, prie kryžiaus padėtas vainikas, Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis pasakė kalbą. Iš k. Tėv. Leonardas Andriekus, Brooklyno pranciškonų vienuolyno viršininkas, Aleksandras Vakselis, LB New Yorko apygardos pirmininkas, Elena Juciūtė, minėjime pasakiusi kalbą, Lietuvos gen. konsulas A. Simutis, dr. K. Valiūnas, Vliko garbės pirmininkas, Tėv. Kornelijus Bučmys, OFM, sukalbėjęs maldą prie paminklo. Nuotr. L. Tamošaičio

ir aš praveriu duris ir įslenku. Ir matau, kaip damos sklaido drabužių eiles.

Viskas labai gražiai įrengta, daug e r d v e s. Minkštų suolų atsistėti, pasiplepti, palaukti, kol kiti apsipirks. Daug gėlių vazonuose. Pardavėja labai elegantiška ir mandagi. Mūsų damas palydi, pridėda žodelį, pataria. Bet damos neperka. Neranda tokio "saizo". Norėtų ir kitokios spalvos, kitokios mados. Pardavėja dėkoja už dėmesį ir prašo dar kartą apsilankyti.

Vėl mes gatvėje ties vitrinomis. Matome aprenktus manikėnus. Naujausias mados, vakariniai drabužiai. Kokie ponai sustatyti vitrinose, kokios liemenės, batukai! Skrybėlės. Taip ir pagalvoji, — kiek daug tuštybės. Kvailybės. O juk tikrumoje tiek nedaug žmogui reikia. Juk gražiausiai gali gyventi be šio liuksuso, kurį siūlo šios gatvės vitrinos.

Bet mes turistai, ir pamatyti mum įdomu.

Čia daug yra kiemų. Į gatvę atsidaro vartai. Jie dažniausiai papuošti gėlėmis, augalų lapais. Yra ir iškaba, kad va čia kieme bus kokia Rožių kavinė ar kas nors kita. Mes tuoj ir sukame į tokius kiemus. Jie labai gražūs, teatrališki. Juk tokius matali operoje, kur vaizduojami romantiški studentų užkampiai. Tik čia daugiau prabangos. Viskas prižiūrima, dažoma, valoma.

Ir tuose kiemuose čia lyg kokioje galerijoje rasi statulų, meniškių fontanų su figūromis, suoliukų. Pūpsio gėlių vazonai. Čia ir krautuvų langai.

Viename lange pamatėme stiklo dirbinius. Tai ne stiklinės ar buteliai, tai įvairiausių figūrėlės. Vienos yra plono stiklo ir tuščiaidurės. Tas padaryti lengviau. Kitos figūrėlės yra lyg tikros stiklinės statulos. Jos padarytos iš stiklo masės. Pelėdos, katės, šuniukai, stimos, įvairios modernios formos. Taip nušlifuoti gražiai. Kartais įgraviuoti. Matai ir kalėdines scenas, net Beethoveno portretą. Ir kaip tai padaro?

Mūsų Bronė labai mėgsta kates. Norėjom jai padovanoti tokią stiklinę katinuką. Taigi pravėrėm krautuvės duris, bet nenupirkome. Mūsų pažiuos dėl kainų išsiskyrė. Per brangu.

Ir vėl mes gatvėje. Žiūrime, kad Bronius kažką stebi. Žiūri ne į vitriną, o į automobilį, kuris pastatytas prie šaligatvio.

Gražioji mašina

Ir mes ten pasukame. Iš tolo matome, kad jis stebi kažkokį keistą automobilį. Prieiname ir nustembame. Nematytas dar niekada.

Tai buvo nepaprastai prabangus automobilis. Savo išvaizda jis priminė kiek senesnių mašinų stilių. Pavyzdžiui, jo signalas padarytas kaip trimitai ir pritvirtinti prie šono. Taip dary-

davo seniau, bet čia yra specialiai suraišyti pasidabruoti trimitai. O jau blizga visos dalys! Visokios inkrustacijos, ornamentai. Žiūrime, kad čia daug kas paaukuota. Iš lauko ir iš vidaus paaukuota.

Še tau, — tai pasakų auksinė karieta!

Sustoja ir kiti ir kraipo galvas. Neteko dar tokios mašinos regėti. Ir kaip drįsta palikti gatvę. Juk ims ir nusuks kokią auksinę rankeną, nulaus trimito galą. Bet čia praeina tokie žmonės, kurie nieko nepaliečia. Jie tik stebi, šypsosi ir nueina.

Vienas kitas pažiūri pasilenkęs, kaip įrengtas vidus. O koks ten liuksusas. Kokie patogumai sėdintiems užpakalinėje sėdynėje. Ir baras.

Įdomu, kaip atrodo tos mašinos savininkas? Jaunas, senas? Ar jis pats vairuoja, ar važiuoja su šoferiu? Greičiausiai čia važiuoja pagyvenęs ponas. Išsilėpęs. Su lazdele. O šoferis turi juodą kepuraitę. Jiedu dabar išėjo apsipirkti.

Paveikslų galerijoje

Paveikslų čia daug kur matysi. Net ir drabužių krautuvėse. Yra jų ir įvairių reikmenų krautuvėse.

Mūsų dėmesį patraukė vitrinos su dideliais paveikslais. Ir daug tų paveikslų. Galerija. Čia pardavinėja paveikslus. Užėjom į vidų tik dvišes. Ir tuoj pristatė prie mūsų juodai apsi-

vilkęs ponas. Mus lydėjo visą laiką. Stovėjo atokiau ir sekė, ką mes darysime.

O čia apžiūrėti yra ko. Čia tikras muziejus. Daugiausia prancūzų impresionistai. Daug ir kitų modernistų. Labai gražiai įreminta, pakabinta. Papuošta ir visa aplinka. Gėlės, augalai vazonuose. Taip ir eini iš salės į salę.

Vienoje salėje matėme tokią sceną. Mergina jau nupirkusi paveikslą. Rašo čekį. Ir tas čekis — stambus. Keliolika tūkstančių. Čia paveikslų kainos labai didelės. Suprantama, tokios didelės patalpos. Galerija užima visą bloką. Patalpų vedinimas, apžiūra, tarnautojai. Čia reikia daug tūkstančių, kad galėtum tokią galeriją išlaikyti.

Pasisakome, kad mes turistai. Iš New Yorko. Mėgstame dailę. Mus lydintis ponas — mandagus. Prašo apžiūrėti visa, bet nuo mūsų nesitraukia. Bijo, kad ko nepadarytume tiem paveikslam. Gali kas imti ir įbrėžti. Kitas gal turi kokį "markerį" ir gali kokį brangiausią jų kūrinių "sumarkuoti" kaip New Yorko miesto traukinį. Dėl to ir lydi kiekvieną. Lydi iki durų.

Jauties kažkaip neįtikiai, kad nieko neperki, kad vargini kitą. Bet — kito kelio nėra.

Padėkojame, pagiriame, kad galerija labai graži, tvarkinga. Paklausime, ar sunku išsilaiškyti. Ir atsako, kad "biznis" eina labai gerai. (Bus daugiau)

15.

Ponai iš vitrinų

West Palm Beach miesto centrinė gatvė yra lyg koks muziejus arba kokia meno galerija. Prie gatvės papuošimo dirbo daugybė dailininkų. Čia kiekvienas langas — tai gražiausias paveikslas, nes per langą kelevių pakviečia į vidų.

Gatvė čia praeina ištaigūs žmonės. Pamažu. Apsirengę švariai ir iškilmingai. Tokius žmones matome filmuose, kurie vaizduoja turtuolių gyvenimą. Ir damos atplaukia. Kitos vedasi šuniuką. Ir tas išpucentas. Išėjo pasivaikščioti ponija. Gal su kokiais reikalais jie eina.

Pro tuos išpuoštus žmones, kurie lyg menikeni galėtų reklamuoti naujas madas, gražiausius drabužius, čia prabėga

ir jaunų grupelės. Ir jie taip pat yra pasipuošę, tvarkingi. Retai kur matysi netvarkingą žmogelį arba su "džinsais".

Kažin, ar mes pritinkame prie šio miesto publikos, kuri štai va plaukia pačia gražiausia gatve? Į mūsų pinigines niekas juk nežiūri. O šiaip mes apsiirengę dailiai kaip ir kiti turistai. Čia turistų daug. Mes čia visai gerai jaučiamės.

Mūsų Marija Slavinskienė čia daugiausia žino. Tuoj pasako, kad čia bus batų krautuvė. Čia ji ir pirkusi. Čia moteriškų suknelių. Mūsų ponios taip ir eina. Tiesiai į vidų. Bronius mosteli ranka ir pasitraukia į namo šešėlį parūkyti. Man gi įdomu, kaip mūsų damos sukiniėjasi brangioje krautuvėje. Neiškentęs

LIETUVIŲ DIENŲ ARTUMOJE LATVIAI IRGI STATO OPERĄ

New Yorke veikiančiai latvių muzikos institucijai "The New York Latvian Concert Choir, Inc." vadovauja dirigentas Andrejs Jansons. Jo iniciatyva 1982 birželio 5 New Yorke, garsiojoje Carnegie Hall buvo pastatyta latviška opera "Banuta".

Tame pastatyme pagrindinius vaidmenis atliko Algis Grigas iš Chicagos ir lietuvių draugė, Metropolitan operos solistė Maralin Niska.

Šią vasarą, kai Chicagoje vyks Pasaulio Lietuvių Dienos, Chicagos artumoje, Milwaukee, Wisc., birželio pabaigoje vyks Pasaulio Latvių Dienos. Savaitės programoje vyks dainų šventė, tautinių šokių šventė, parodos, posėdžiai, sporto rungtynės, o taip pat bus pakartota Alfreds Kalnins opera "Banuta".

"Banuta" opera statoma birželio 30, ketvirtadienį, 8 val. vak. Milwaukee Performing Arts Center, Uihlein Hall patalpose.

Čia pateikiame kiek žinių apie "Banuta" operą, nes joje ne tik lietuvis solistas Algis Grigas dainuoja dvi pagrindines roles, bet ir turiny pakartotinai primenama Lietuva. Milwaukee nuo Chicagos netoli. Gal atsiras muzikos mėgėjų ir iš lietuvių tarpo?

Latvių draugija Rygoje 1903 buvo paskelbusi konkursą operos libretui parašyti. Konkurso laimėjęs Arturs Krumins, tada tik architektūros studentas. Pirmą vietą laimėjęs libretas buvo įteiktas tuomet vargonininko pareigas einančiam Alfreds Kalnins. Jis jau buvo pagarsėjęs kaip patraukliu solo dainų autorius. Tačiau Kalnins savo dėmesį labiau kreipė į didįjį latvių poetą Rainis, kuris tam pačiam libreto konkursui irgi rašė savo kūrinį, bet nespėjo laiku baigti. Tokiu būdu A. Kalnins, apie 1910 pasiryžęs parašyti operą, gavo tris libretus: iš A. Kalnins "Banuta", iš Rainis "Fire and Night" ir "Indulis and Arija". Kompozitorius savo dėmesį labiau sukaupe į "Indulis". Po sunkios ligos sustiprėjęs, 1913 jis jau buvo pradėjęs kurti pirmąjį veiksma.

Pasaulinis karas daug kam sumaišė planus ir siekius. A. Kalnins daug kartų keitė savo gyvenamą vietą, ir taip kūrybai sąlygos buvo labai nepalankios. 1918 pavasarį iš Tartu sugrįžęs į Liepoją, savo ankstesniajame bute rado Banuta rankraštį, kurį daug kartų dar perskaitė ir apsisprendė pagal šį libretą parašyti operą.

Po premjeros 1920 gegužės 29 kompozitorius, o taip pat ir libretistas susilaukė skirtingų recenzijų. Kai kurie kritikai reiškė nepasitenkinimą, kad kūrėjai

II-osios Pasaulio Lietuvių Dienos

(atkelta iš 3 psl.)

Sveikiname visus sportininkus ir jų sporto žaidynes. Sveikiname visas parodas, literatūros vakarus, visus koncertus. Sveikiname dainų šventę, jos dalyvius ir dirigentus. Sveikiname jaunimo stovyklą, studijų dienas, spaudos konferenciją ir visa kita.

Šios Lietuvių Dienos parodys visam pasauliui, kokia gyva, organizuota ir kokia kūrybinga yra lietuviškoji išeivija. Ji neuburyrė ir nepražuvo. Ji štai sušvito tokiais dideliais renginiais, sujūdindama ir pakeldama net pavergtąją Lietuvą. Iš-eivija nežuvo Lietuvai. Ji tik triūšia, kad Lietuva būtų greičiau išlaisvinta, kad jos vardas pasaulyje būtų išgarsintas.

Antrųjų Pasaulių Dienų metu tegu visi lietuviai kartoja tą patį —

Tegu meilė Lietuvos dega mūsų širdyse!

Kuo geriausios sėkmės Antrosiom Pasaulio Lietuvių Dienom!

per daug nukrypo į senovę, ypač kai antroji operos pusė (trečiajame ir ketvirtame veiksmuose) eiga vyksta Romuvoje, Lietuvoje, kai ten trylikame šimtmečiu valdė Mindaugas ir buvo plačiai žinomas "kunigas" Daumantas.

Šią operą sudaro keturi veiksmai, kurių turinį labai suglaustai bandysiu atpasakoti.

Pilyje valdovas Valgudis džiaugiasi, kad sūnus Daumantas iš karo žygių parsivežė jauną ir gražią žmoną Banutą. Valdovui rūpi sosto įpėdiniai. Vestuvių puotos metu burtininkas pranašauja artimą kurio nors iš dalyvių mirtį. Netrukus Daumantą dvikovoje nukauna Vizuts, Jargalos brolis. Mat, anksčiau Daumantas buvo jos mirties priežastis.

Antro veiksmo pradžioje Banuta savo žuvusio vyro seseriai mini, kad ji jaučianti, jog bus sudeginta ant laužo. Ir iš tikro. Burtininko sukurstytas valdovas pasmerkia ją mirčiai. Nuo sienos nukritęs žuvusio Daumanto skydas pastoja Banutos kelią prie laužo. Banuta paliekama gyventi, tik turi prisiekti, kad atkeršys vyro žudikui.

Trečiame ir ketvirtame akte piliečiai džiaugiasi vidurvasario nakties grožiu ir linksminasi. Banuta įsimyli Vizuts, savo vyro žudiką. Ji verčiama atlikti savo priesaiką ir nužudyti nusi-kaltėlį. Norėdamas atitraukti Banutą nuo šio uždavinio, Vizuts pats nusižudo, o Banuta savanoriškai seka jį mirtyje.

Cia minimas siužetas buvo naudojamas pirmame pastatyme. Tas pastatymas išliko tris sezonus ir turėjo 24 spektaklius. Po to operos teatro sceną išvydo dar keturi Banutos pastatymai, nes, keičiantis civilinei valdžiai, buvo pageidaujama keisti ir tau-

Algirdas Grigas ir Maralin Niska latvių Banutos operoje, kuri koncertiniu būdu buvo atlikta Carnegie salėje New Yorke 1982 birželio 5.

tinės operos kai kurias vietas.

Antras pastatymas publikai pristatytas 1939 spalio 7. 1940 rusam okupavus Latviją, specialus komitetas nusprendė Banutą nuvežti į Maskvą. Buvo įvesta latvių liaudies šokių. Finale pagrindiniai veikėjai nežūva, bet "liaudis" jiems dovanoja gyvybę. Ketvirta versija buvo pastatyta 1953, o penkta — 1968 metais.

Kitą šeštadienį, birželio 5, Carnegie Hall patalpose Banuta

bus pirmą kartą statoma ne tik Amerikoje, bet iš viso pirmą kartą už Latvijos ir Sovietų Sąjungos ribų. Libretas naudojamas pats pirmasis — originalas, bet muzika naudojama iš 1937 m. pastatymo.

Šioj operoj gausu gražių chorų ir solo melodijų. Banuta priklauso prie klasikinių operų. Kai kuriose vietose girdima lyg ir Karnavičiaus operos "Gražina" motyvai.

Kornelijus Bučmys

PEDAGOGINIS LITUANISTIKOS INSTITUTAS

Reportažas iš Chicagos

Chicagos Jaunimo Centro trečio aukšto pakopoj už knygų lentynų dunkso Pedagoginis Lituanistikos Institutas. Vestibiuly išsiplėtęs instituto knygynas supa tris klases su trimis instituto kursais ir veda į lektorių kambarį su ilgais darbo stalais, knygų lentynomis, raštinės spintelėmis, didele Xerox mašina ir nuolat bekaistančiu kavos puodu.

Kodėl prie kavos šiandien jokių pyragų nėra? — pertraukos metu žvalgėsi kolegė.

Rektorius neatvyko, Neatvežė. Anksčiau institute kas šeštadienį prabuvusiam rektoriui prof. dr. Jonui Račkauskui dabar neberekėjo čia nuolatos sėdėti. Nauja instituto direktoriaus pavaduotoja ir neakivaizdinio skyriaus direktorė Ramutė Plioplytė labai rūpestingai ejo administratorės pareigas.

Pedagoginio Lituanistikos Instituto Chicagoje trečio kurso studentai 1983 pavasario semestre su lektoriaumi Bronium Juodeliu. Pirmoje eilėje iš k. Indrė Antanaitytė, Gailė Antanaitytė, Vida Momkutė ir Alvydė Eitutytė. Antroje eilėje Andrius Kirvelaitis, Morkus Šaulys ir Vytenis Kirvelaitis. Nuotr. J. Tamalaitis

REZISTENCIJA DIDĖJA RAMIOJE LIETUVOJE

(atkelta iš 3 psl.)

H. Huber klausimas:

Ar popiežiaus vizito metu gali kilti neramumai Lietuvoje kaip Lenkijoje?

A. Klimaičio atsakymas:

Padėtis Lietuvoje yra visai skirtinga. Bendrai kalbant, visi trys Baltų kraštai yra pavojingiausia teritorija sovietiniam režimui. Lenkijoje yra lengviau veikti ir iš pagrindžio sukurti naujas socialines formas. Lietuvoje taip neįmanoma. Lietuva yra žemės ūkio kraštas, tai ten nėra stipraus pagrindo kurti ką nors panašaus į Solidarity uniiją.

Neužmirškime to fakto, kad Lietuva yra Sovietų Sąjungos dalis. Viskas yra daroma, kad nebūtų jokio ryšio su kaimyniniais kraštais. Nežiūrint istorinės Lietuvos-Lenkijos draugystės, dabar tarp tų kraštų nebėra jokio ryšio. Atsiminkime, kad valstybės sienos tarp tų socialistinių kraštų yra uždarytos, kaip tampriai yra uždarytos sienos į Vakarus.

H. Huber klausimas:

Kaip opozicija prieš režimą pasireiškia Lietuvoje?

mokyklos abiturientai. Iš trečio kurso septynių bebaigiančių penki buvo Donelaičio auklėtiniai.

— Kur norėsit atlikti mokyklinę praktiką? — klausiau juos.

— Aišku, kad savoj mokykloje. Pas Donelaitį, — vieningai atsakė.

Pertraukos metu antro kurso klasė buvo tuščia. Vestibiuly sutikau antrakursę Ramoną Steponavičiūtę.

— Sakyk, kur dingo antroakai? Ar streiką paskelbė?

— Nestreikuojam. Tik trys iš viso esam, — aiškino Ramona.

— Tik trys? Tai kiek jūsų buvo pirmame kurse?

— Pradėjom aštuoni. Dauguma nubyrejo.

— Kodėl nubyrejo?

— Tikrai nežinau. Dauguma pradėjusių nemanė, kad institute reikės rimtai mokytis, daug dirbti. Kitas atitraukė šeštadieniniai uždarbiai, sportas, gal dar kas nors.

— Nors antroka mažai, bet visi labai stiprūs ir darbštūs, — aiškino lektorius Girvilas.

— O kiek jūsų buvo, kai pradėjot? — klausiau trečią kursą bebaigiančius, kuriem dėščiau pedagogiką, psichologiją ir metodologiją. Grupė buvo labai gera.

— Buvom 24. Ar gal net 29 iš pat pradžių.

— Kodėl tik trečdalis išliko?

— Priežasčių buvo visokių, — aiškino Gailė ir Indrė Antanaitytės.

— Šeštadienio programos amerikiečių mokykloje, darbai, sportas. Kitas gal kun. Vaišnys išgąsdino sureikalavimais.

— Ir gerai, kad reikalavo. Tai bent šį tą išmokom, — pabrėžė trečiokas Vytenis.

— Jeigu galima atlaikyti kun. Vaišnio lietuvių kalbos reikalavimus, tai nebus baisu atsistoti ir prieš klasę lituanistinę mokyklą, — aiškino jauniausia trečiokė Alvydė.

— O kurį lektorių laikot geriausiu?

— Visi instituto lektoriai mum atrodo geri, tačiau geriausiu laikom kun. Vaišnį, — sutarė trečiokai.

— Dainauskas yra labai geras istorijos lektorius, tačiau tik trečiais metais aš pajėgiau įvertinti jo plačias žinias, — pripažino Audrius, nusprendęs būti istorijos mokytoju.

— Labai gera ir Petersonienė. Tik ji taip tyliai, poetiškai kalba, — pridūrė kolegė.

Svečiai su paskaitomis

Instituto studentai kovo 12, šeštadienį, turėjo retą progą, kartu su Dariaus-Girėno ir Chicagos aukštesniosios mokyklų mokiniais, pasigėrėti Antro

A. Klimaičio atsakymas

Aš manau, kad lietuviai labai realiai apskaičiuoja savo galimybes nusimesti sovietinį režimą. Jie žino, kad yra maža tauta, ir žino, ką jie gali padaryti. Jie stengiasi auklėti tautą. Svarbų vaidmenį vaidina pagrindžio spauda. Yra net 15 pagrindžio leidinių, kurie periodiškai pasirodo. Labiausiai žinoma yra "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika". Yra dar ir kitų religinių leidinių. Kiti leidiniai stengiasi platinti Baltų tautų bendradarbiavimą, lietuvišku požiūriu stengiasi išaiškinti istorinius svarbius įvykius. Žmonės žino, kad reikia laukti patogaus tarptautinio momemto, kad būtų galima atgauti nepriklausomybę.

H. Huber klausimas:

Bet Vakarai žino apie šią opoziciją. LK Bažnyčios Kronika paskelbė dokumentą, kur 18,000 žmonių protestuoja prieš religinę diskriminaciją. Ką jūs į tai pasakysite?

A. Klimaičio atsakymas:

Taip, ten yra 18,431 parašas. Ten veikia komitetas tikinčiųjų teisėm ginti. Tai yra gerai organizuota pagrindžio grupė. Komitetas yra nelegalus, tai jį persekioja valdžia. Didelis parašų skaičius rodo, kad ši parama kovai prieš režimą yra labai plačiai išsiplėtusi. Komitetas surenka daugiau parašų, negu panašios organizacijos kitose sovietinio bloko tautose. Kitu atveju, kai bažnyčių norėjo uždaryti ir paversti sandėliu, buvo surinkta 148,000 parašų.

Šitokios rūšies veikla ir parodo žmonių opoziciją valdžiai.

H. Huber klausimas:

Kodėl toks noras pasipriešinti nepasireiškia per kokią rezistencinę organizaciją?

A. Klimaičio atsakymas:

Pasipriešinimui reikia įvairių formų. Kadaiše Lietuvoje buvo ginkluotas pasipriešinimas, bet jis nieko nedavė. Kai paskutinį kartą 1980 lankiau Lietuvą, pas žmones radau didelį skepticizmą. Šiuo momentu tegalima tik stiprinti rezistencines pastangas. Bet žmonės nežino, kaip padidinti bendradarbiavimą, nes visos sienos yra uždarytos ir ryšiai yra beveik neįmanomi. Šiuo metu nėra jokių galimybių, ir noras sudaryti didesnę opoziciją jau kentų tautiniam interesam.

H. Huber klausimas:

Kodėl toks noras pasipriešinti nepasireiškia per kokią rezistencinę organizaciją?

A. Klimaičio atsakymas:

Pasipriešinimui reikia įvairių formų. Kadaiše Lietuvoje buvo ginkluotas pasipriešinimas, bet jis nieko nedavė. Kai paskutinį kartą 1980 lankiau Lietuvą, pas žmones radau didelį skepticizmą. Šiuo momentu tegalima tik stiprinti rezistencines pastangas. Bet žmonės nežino, kaip padidinti bendradarbiavimą, nes visos sienos yra uždarytos ir ryšiai yra beveik neįmanomi. Šiuo metu nėra jokių galimybių, ir noras sudaryti didesnę opoziciją jau kentų tautiniam interesam.

Kaimo jaunimui pritaikyti spektaklių didžiojo salė ir Tito Antanaičio paskaita apie satyros teatrą.

Verbų šeštadienį institutą aplankė Rytų Europos kraštų literatūros profesorius dr. Rimvydas Šilbajoris. Visiems instituto studentams susirinkus į pirmąją klasę, svečias bendrais bruožais papasakojo apie dabartinę pabaltiečių literatūros padėtį sovietų okupacijos. Literatūroj išreiškiamas sąžinės protesto balsas pas estus yra atviresnis, negu Lietuvoje ar Latvijoje. Estų rašytojai stipriai pasisako prieš priespaudą ir žmogaus teisių paniekimą tik estam supranta mosis sąvokomis.

Paskaitai pasibaigus ir klasė pasilikus tik pirmojo kurso studentam, jų suskaičiuojam dešimtį. Trys laisvieji klausytojai šiandien paskaitose nebuvo.

— Ar pirmam kurse tik dešimt? — užklausiau čia pat stovintį Vitą Lukošūną.

— Tik tiek. Daugiau neatsiranda norinčių lankyti.

— O kodėl pats lankai?

— Man patinka.

— Ar priklausai ir prie mūsų jaunimo organizacijų?

— Esu ateitininkų kuopos vicepirmininkas.

Daugumas instituto studentų buvo skautai arba ateitininkai. Trečiam kurse iš septynių penki buvo skautai, jaunesnieji vadovai. Dauguma studijavo Illinois universitete Chicagoje.

(nukelta į 5 psl.)

PEDAGOGINIS LITUANISTIKOS INSTITUTAS

(atkelta iš 4 psl.)

— Ar jūs klausot lituanistiką ir ten pas prof. M. Saulaitę-Stankuviene?

— Ne. Mes čia studijuojam. Čia yra daug geriau.

— Ten nėra laiko. Universitete imam dalykus, reikalingus mūsų profesijai, — sakė Indrė.

— Ar lituanistikos katedros steigimas Illinois universitete turės kokios įtakos institutui? — klausiau lektorių kun. J. Vaišni.

— Jokios. Katedra bus moksliniam tyrinėjimui, o institutas liks jaunimo studijom.

Neakivaizdinis skyrius

Be Chicagos, kitur JAV ar Kanadoje veikiančios lituanistikos mokyklos neturi pastovių mokytojų paruošiančių institucijų. Kitų kolonijų lituanistinių mokyklų mokytojų paruošimui buvo įkurtas pedagoginio Lituanistikos Instituto neakivaizdinis skyrius. Nėra tikslų duomenų, kiek studentų ši skyrių baigė, tačiau prieš keletą metų absolventai buvo išleisti, šiam skyriui sėkmingai vadovaujant direktoriui Ignui Serapinui.

— Sakyk, Jonai, ar nereikėtų neakivaizdiniam skyriui labiau pasukti mokytojų pasitobulinimo linkme? — kalbinau rektorių.

— Dabar ta kryptim ir sukame. Jau paruoštos kelios pasitobulinimo programos. Rudenį jas pradėsime. Reikia tik surasti klausytojus.

— Kokios problemos trukdo instituto neakivaizdinio skyriaus veiklai?

— Pirmiausia studentų pastovumas. Daug kas pradėjo, bet mažai kas baigė. Reikalinga daugiau lektorių, daugiau mokomosios medžiagos. Daug padės video priemonės.

— O ar negalėtų pasitobulinimas vykti čia, akivaizdiniu būdu? — toliau klausiau.

— Nuo rudens ir tą pradėsime. Tėvam ir suaugusiems. Lietuvių kalbos pasitobulinimą.

— Gal reikėtų kitas kolonijas aplankyti su instituto "Workshop".

— Ir tą vykdom, kai pakviečia. Pernaui buvom Detroito. Labai gerai pavyko. Nuo rudens, instituto neakivaizdiniam skyriui išplėtus veiklą, pasitobulinimo galės naudotis visų lituanistinių mokyklų mokytojai.

Jubiliejiniai metai

Pedagoginis Lituanistikos Institutas buvo įsteigtas 1958 pirmojo direktoriaus Domo Veličkos ir nuo pat pradžių įsikūrė Jaunimo Centre, aukščiausioj pakopoj, kaip ir pridera vienintelei pastoviai aukštajai

lituanistinei mokyklai laisvajam pasauly.

Per 25 metus instituto klases perėjo keli šimtai studentų. Vieni baigė, kiti nubyrejo. Baigę vieni nuėjo mokytojauti į lituanistikos mokyklas, kiti vadovauja jaunimo organizacijom, dirba redakcijose, arba augina šeimas ir pedagoginį darbą atlieka namie. Per 25 metus institutas išleido 8 laidas, su 132 absolventais. Rektorius irgi buvo iš pirmosios laidos.

Šių metų gale diplomų įteikimo šventė bus paminėtas ir 25 metų jubiliejus. Ta proga leidžiamas ir jubiliejinis leidinys, kurį ruošia instituto bibliotekos vedėjas, instituto absolventas Robertas Vitas, jauniausias Liet. Žurnalistų Sąjungos narys.

Br. Juodelis

Maironio lituanistinės mokyklos mokslo metų baigimo iškilmės ir abiturientų išleistuvės. Iš k. P. Jurkus, seselė Urbana, D. Bobelienė, A. Vakselis, Tėv. A. Prakapas, OFM, R. R. Vaičaitis, A. Samušis ir mokyklos vedėja A. Marijošienė. Baigusius sveikina Lietuvos gen. konsulas A. Simutis. Už jo dešinėje — šiemet baigę dešimtą skyrių. Nuotr. P. Bivainio

MAIRONIO MOKYKLA BAIGĖ MOKSLO METUS IŠLEIDO 27-TĄ ABITURIENTŲ LAIDĄ

Maironio lituanistinė mokykla 33-čiuosius darbo metus baigė birželio 5 specialiomis iškilmėmis Kultūros Židiny. Iškilmės prasidėjo pamaldomis 12 val. Mišias aukėjo mokyklos kapelionas Tėv. Antanas Prakapas, OFM, kuris pasakė jaunatvišką, mokiniams pritaikytą pamokslą. Išpūdingas buvo aukų atnešimas. Mokiniai atnešė gėlių, LKB Kronikos numerį, mokyklos vadovėlių.

Baigimo aktas

Tuoju po mišių buvo persiorganizuota, nuimtas altorius, padėti iškilmės stalai. Mokyklos vedėja Aldona Marijošienė pradėjo šias iškilmes trumpu žodžiu, pasidžiaugdama, kad vėl išleidžiame naują abiturientų laidą. Tai jau 27-toji laida!

Į garbės prezidiumą pakvietė: Lietuvos gen. konsulą A. Simutį, LB New Yorko apygardos pirmininką A. Vakselį, Rytų apygardos lituanistinių mokyklų inspektore D. Bobelienę, mokyklos kapelioną Tėv. A. Prakapą, OFM, seselę Urbaną, buvusį to mokyklos mokytoją P. Jurkų, tėvų komiteto pirmininką R. Vaičaitį ir dešimto skyriaus mokytoją A. Samušį.

Išleidžiamieji abiturientai

Svarbiausia šių iškilmų dalis — tai atestatų įteikimas baigusiesiems. Pedagogų tarybos sekretorė Marytė Nemickienė paskaitė posėdžio protokolo ištrauką, kas šiemet baigė mokyklą.

Dešimtą skyrių šiemet baigė šie mokiniai: Andrius Adams, Algirdas Bivainis, Asta Lukoševičiūtė, Loretta Milukaitė, Ri-

čardas Nemickas, Tadas Nemickas, Darius Nemickas (visi trys yra pusbroliai, dr. Broniaus Nemicko anūkai). Aras Vebeliūnas.

Baigimo atestatus įteikė Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis. Jis pirmas ir pasveikino baigusiuosius. Priminė, kad tai yra džiaugsmo šventė, nes mokykla baigė darbą, išleido naują abiturientų laidą. Priminė ir tai, kad Sibire, kur yra nemaža lietuvių, neleidžia turėti lietuviškos mokyklos, o Lietuvoje yra rusiškų mokyklų.

LB New Yorko apygardos vardu kalbėjo pirmininkas A. Vakselis, įteikė kiekvienam dvi dovanas — LB nario knygtę ir anglų — lietuvių kalbų žodyną. Linkėjo ir toliau priklausyti prie lietuviškų organizacijų. Mokyklų inspektore Danutė Bobelienė linkėjo būti ištikimais Lietuvai. Baigusius pasveikino ir P. Jurkus, kuris turėjo progos šią klasę mokyti.

Klasės mokytojas Alfonsas Samušis iškėlė klausimą, kodėl jie mokėsi. Čia pasisakė visi abiturientai, paskaitė trumpus savo pareiškimus. Mokėsi pagerbdami tėvus, norėdami pažinti Lietuvą, išmokyti lietuviškai daugiau, susirasti lietuvių draugų.

Baigusius tėvų komiteto vardu pasveikino komiteto pirmininkas Rimas Vaičaitis ir apdovanojo kiekvieną.

Devinto skyriaus vardu su išeinančiais atsiveikino Paulius Sabalis, gi dešimto skyriaus vardu visiem padėjo Ričardas Nemickas. Dešimtas skyrius taip pat įteikė dovaną savo mokytojai A. Samušiai.

Dainų ir šokių programa

Baigus abiturientų išleistuvių aktą, pereita prie antros dalies. Scenoje pasirodė mokyklos choras, kurį su dideliu uolumu moko muzikė Nijolė Ulėnienė. Ji pranešė, kad šiemet pirmą kartą choras vyksta į Dainų šventę Chicagoje. Į jaunimo chorą jau yra užsiregistravę 500 vaikų.

Choras padainavo šias dainas: Ganiau karves — liaudies daina, Gegutė — G. Gudauskienės, Šlama šilko vėjas — Žižiūno, Keliaujame su daina — pianu pritarė V. Garbauskaitė, gitara J. Žemaitaitis, Grįšim, grįšim — F. Strolis, trumpete pritarė Aras Ulėnas.

Paskutinę dainą sudainavo su pakilia nuotaika. Gerai, kad mokykla turi chorą ir jaunimą pratina prie lietuviškos dainos!

Tada prasidėjo tautiniai šokiai. Nuo antro iki šešto skyriaus mokiniai pašoko tris tautinius šokius. Juos moko Ričardas Balsys.

Mokslo metų apžvalga

Trečioji iškilmų dalis buvo visų skyrių apžvalga ir geriausių mokinių apdovanojimas.

Ši apžvalga pradėta nuo 9 skyriaus. Kalbėjo to skyriaus mokytojas dr. Bronius Nemickas. Skyriuje mokėsi 13 mokinių, 10 berniukų, 3 mer-

gaitės. Aštuntą skyrių mokė Birutė Lukoševičienė. Mokėsi 11 mokinių. Septintą skyrių mokė Aldona Marijošienė. Mokėsi 11 mokinių. Šeštą skyrių mokė Aldona Pintsch. Buvo 7 mokiniai. Penktą skyrių — Giedrė Stankūnienė, skyrių lankė 10 mokinių. Ketvirtą skyrių — Vida Penikienė, mokėsi 9 mokiniai. Trečią skyrių — Marytė Nemickienė. Antrą skyrių — Algis Lukoševičius, skyrių lankė 7 mokiniai. Pirmą skyrių — Elena Ruzgienė, lankė 8 mokiniai. Vaikų darželį mokė G. Vainienė. Darželį lankė 7 vaikai. Jie kartu padėklamavo vieną eileraštį.

Mokykloje dar dirbo kaip pagalbininkai: Henrikas Šatinskas, Aukšė Jankauskaitė, Daina Penikaitė.

Is viso mokykloje mokėsi 109 mokiniai.

Pabaigoje vedėja dar pranešė, kad keletas mokytojų pasitraukia iš darbo. Jiems įteikta gėlių.

Iškilmės baigtos Lietuvos himnu.

Abiturientų vaišės

Kaip įprasta, abiturientų tėvai surengia vaišes — išleistuves. Ir šimet jos buvo apatinėje salėje. Salė buvo gražiai papuošta. Dalyvavo mokyklą baigusieji, jų tėvai, giminės, artimieji, visi mokytojai ir kiti kviesiniai svečiai.

TARĖSI KATALIKĖS MOTERYS

Lietuvių Romos Katalikų Moterų Sąjungos Connecticut apygardos metinis suvažiavimas vyko New Britain, Conn., Šv. Andriejaus parapijos salėje gegužės 1. Dalyvavo kuopų atstovės iš Hartfordo, Manchestero, Waterburio, New Britaino ir New Haveno kuopų.

Suvažiavimą pradėjo New Britaino kuopos pirmininkė p. Tamošaitienė. Po klebono kun. J. Rikteraičio maldos suvažiavimui pirmininkavo apygardos pirmininkė Julija Valentine. Atstovių įgaliojimus tikrino S. Leikienė ir S. Karpavičienė.

Išklausyti apygardos ir kuopų praeitų metų veiklos pranešimai. Skatindama naujų narių vąj, apygardos valdyba skiria simbolinę 5 dol. premiją kuopai, įrašiusiai daugiausia naujų narių. Jau dvejus metus iš eilės daugiausia naujų narių surenka 33 New Haveno kuopa, vadovaujama Marijonos Jokūbaitės.

Per B. Šaulienę suvažiavimą sveikino centro valdybos pirm. Julija Mack. Ragino sąjungietes gausiai dalyvauti sąjungos seime, kuris įvyks rugpjūčio 17-20 Putnamo seselių vienuolyno sodyboje.

Aptarti įvairūs reikalai, o taip pat ir apdraudos skyriaus jungimas su Lietuvos Katalikų Susivienijimu.

Waterburio kuopos pirm. p. Poderienė vėl įteikė apygardai 50 dol. dovaną savo sūnaus Adolfo atminimui.

Ilgametė ir daug Moterų Są-

vaišės buvo puikios, elegantiškai sutvarkytos. Pakeltos ir šampano taurės už baigusiuosius, sugiedota Ilgiausių metų. Geroje nuotaikoje draugiškai čia visi pasikalbėjo, padraugavo porą valandėlių.

-o-

Mokykla baigė mokslo metus. Tikrai tai yra džiaugsmo šventė, kad tokiose sąlygose galime išlaikyti mokyklą, galime nekludomi mokyti savo jaunimą lietuvių kalbos, istorijos, geografijos.

Lietuviška visuomenė didžiai vertina šios mokyklos darbą. Dėkoja visiem mokytojams, kurie nesigali laiko ir su tokia meile moko jaunimą; dėkoja tėvų komitetui, kuriam tenka rūpintis mokyklos išlaikymu; dėkoja ir tėvam, kurie su tokiu pasišventimu veža savo vaikus į mokyklą.

Mokslo metai baigėsi. Prasidėjo visiem atostogos. Džiaugsmas ir mokiniams ir mokytojams. Bet vasara greit praeis, vėl mokyklos skambutis šauks visus į darbą. O tas darbas — lietuviškas mokslas, toks svarbus, taip reikalingas jaunimui. Tad nepalikime jaunimo be lietuviško mokslo, be lietuviškos mokyklos. Siųskime savo vaikus į mokyklą. Nesigailėsime.

Maironio lituanistinei mokyklai linkime augti, stiprėti, išugdyti naujų mokytojų kadrus ir daugiau jaunimo sušaukti į savo klases. (p.j.)

— "Opera News" žurnalo birželio mėnesio numerį paminėta Chicagos Lietuvių Operos 25 metų sukaktis. Tame pačiame numery primenama, kad birželio 30 Milwaukee, Wisc., sol. Maralin Niska ir sol. Algis Grigas dainuos latvių operoj "Banuta".

— Hamilton, Ont., Aušros Vartų lietuvių parapijos naujam klebonui kun. Iuvenaliui Liaubai. OFM, sutiktuvės buvo surengtos gegužės 15. Sveikinimo žodį tarė parapijos tarybos pirm. A. Stanevičius. Vakarui vadovavo K. Mikšys. Visų Hamiltono organizacijų vardu kalbėjo LB pirm. K. Deksnys. Mening programą atliko sol. Anita Pakalniškytė ir Mergaičių "Aido" choras, vadovaujamas Darijos Deksnytės-Powell. L. Stungevičienė apie parapijos gyvenimą paskaitė keletą kupletų. Pabaigoj padėjo klebonas kun. J. Liauba, OFM.

— V PLJ kongreso talentų vakaras bus liepos 2, šeštadienį, 7 v.v. Bismarck viešbutyje, Chicagos centre. Programoje dalyvauja šie asmenys ir vienetai: Loretta Čižauskaitė, Zita Prašmutaitė ir Birutė Prašmutaitė, Australija (trio dainos); Kęstutis Ivinskis, V. Vokietija (liaudies dainos, pritariant gitarai); Veronika Krausaitė, Kanada (pianinas); Nijolė Kupstaitė, Chicago (pianinas); kanklių kvintetas, Clevelandas; Paulius Rajeckas, New York (pantomimas); Chicagos "Vaiva".

— Petras Steponavičius-Stevens, ilgai vargonininkavęs Gesu parapijoje Miami, Fla., staiga mirė ir gegužės 23 iš Gesu bažnyčios palaidotas Miami kapinėse. Velionis buvo gimęs 1908 liepos 19 Žemaitijoje. Buvo baigęs Kauno muzikos konservatoriją, studijavo Romoje Musica Sacra institute. Nuo 1949 gyveno Amerikoje, pirmiau Pensylvanijoje, o paskui apie 30 m. Miami, Fla.

— Lietuvių Fronto Bičiuliai, atvykę į Pasaulio Lietuvių Dienas, kviečiami liepos 2 d., 12 val. į Jaunimo Centrą (2345 W. 56th St. Chicago, Ill.) tarpusavio pabendravimui, kurį organizuoja LFB centro valdyba kartu su Chicagos LFB sambūrio valdyba.

Tėv. dr. Tomas Žiūraitis, OP, atvyko į Newarką, N.J., ir nuo birželio 13 iki 20 talkina Šv. Trejybės parapijos bažnyčioje. Birželio 28 jis išvyksta į Lietuvos Dienas Chicagoje. Į Washingtoną grįžta liepos 14.

— "Paramos", Lietuvių taupymo kooperatyvo, metinis susirinkimas vyko balandžio 17 Toronto Lietuvių namuose. Valdybos pirm. H. Stepaitis pasidžiaugė, kad bendrovės aktyvų padidėjo net keturiais milijonais dolerių. Metų gale jau buvo pasiekta daugiau kaip 32 milijonai. Pranešimo metu buvo įteikta 500 dol. stipendija Aldonai Sendžiškaitė už jos nuolatinį darbą lietuviškame gyvenime. Ji studijuoja istoriją ir politinius mokslus. "Parama" savo santaupų dydžiu yra trečioji vietoj visoj Ontario provincijoje. 10 metų veiklai paminėti išleistas 44 puslapių leidinys su statistikos duomenimis. Redagavo A. Kuolas.

— Atitaisymas. Darbininko Nr. 21 "Iš visur" skiltyje išspausdinta žinia apie Toronto grupės Atžalynas koncertą. Balandžio 23 Anapilios salėje koncertą rengė ir programą atliko Toronto Gintaro ansamblis. Atžalyno grupės koncertas vyko balandžio 16 Toronto Lietuvių namuose.

— Kanados Lietuvių Katalikų Moterų dr-jos Montrealio skyrius surengė "Aušros" šimtmečio minėjimą. Paskaitą skaitė dr. Henrikas Nagys. Eileraščių padėklamavo Kristina Kličiūtė ir Daiva Piečiūtė.

MAŽOSIOS LIETUVOS REZISTENCINIO SAJŪDŽIO SUVAŽIAVIMAS CHICAGOJ

Mažosios Lietuvos Rezistencinio Sajūdžio nariai bei bičiuliai liepos 4-5 dalyvavo M.L.R. Sajūdžio suvažiavime, kuris vyks Chicagos Lietuvių Tautiniuose namuose (6422 S. Kedzie Ave.).

Suvažiavime bus svarstomi Sajūdžio veiklos ir organizaciniai reikalai, o taip pat bus paminėtos šios sukaktys: 65 metai Mažosios Lietuvos Tautinės Tarybos Tilžės Akto paskelbimo, 60 metų Klaipėdos krašto atvadavimo, mažlietuviškos spaudos ir 100 metų Aušros pasirodymo. Liepos 4, pirmadienį, 9 val. ryto pamaldos "Tėviškės" parapijos bažnyčioj, 6441-45 Troy Ave., Chicagoj. Po pamaldų kapinėse lankomi mažlietuvių kapai.

Popiet viešos iškilmės Lietuvių Tautiniuose namuose. Po sveikinimo, kun. F. Skėrio invocacijos, JAV ir Lietuvos himnų bei sveikinimų M. Gelžinis skaitys paskaitą apie 1918 ir 1923 m. įvykių reikšmę praeityje ir ateityje.

A. Lymantas skaitys paskaitą apie Aušros ir mažlietuviškos spaudos reikšmę. Po Mažosios Lietuvos Rezistencinio Sajūdžio

pirm. M. Brako pranešimo bus priimtos rezolucijos ir sugiedotas Mažosios Lietuvos himnas.

7 val. vak. vakariene su menine programa Lietuvių Tautiniuose namuose.

Liepos 5, antradienį, nuo 10 val. ryto Lietuvių Tautiniuose namuose vyks neviešas suvažiavimas. Dalyvauja tik Mažosios Lietuvos Rezistencinio Sajūdžio nariai ir pakvietimais gavę artimi Mažosios Lietuvos bičiuliai ir jų šeimų nariai.

V. Petraitis skaitys referatą "Kas mes — mažlietuviai, prūsų lietuviai, vakariniai lietuviai, lietuvininkai ar dar kas?". Dr. J. Stiklorius skaitys referatą "Naujieji Prūsai". Kun. F. Skėrys praneš apie mažlietuvių padėtį Vokietijoje, o stud. teol. V. Grigužis apie mažlietuvių padėtį Klaipėdos krašte.

Po pietų pertraukos M. Brakas ir K. Kikutis referuos apie M.L.R. Sajūdžio organizacinius reikalus. Apie lėšas referuos J. Vilgalys. Po klausimų ir diskusijų suvažiavimas uždaromas.

Po suvažiavimo išvyksta į Union Pier vasarvietę prie Michigano ežero.

A.R.

IŠ PAVERGOTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

— Jei ne tie per devyniolika metų įsigalėję trafaretai ir kište kišama sovietinė propaganda, tai kasmetinį "poezijos pavasarį" pavergtoje Lietuvoje reikėtų laikyti vienu gražiausių kultūrinių renginių. Ir šiais metais "Poezijos pavasario" šventė prasidėjo gegužės 26 Vilniuje prie S. Nėries ir K. Donelaičio paminklų. Čia padeklamuota lietuviškos ir ukrainietiškos poezijos. Onei Baliukonytei (gim. 1928) paskirta "Poezijos pavasario" 1983 metų premija už poeziją. Po tos įžangos šventės dalyviai lankė Vilniaus universitetą. Politinei propagandai programon įjungtas ir Lenino paminklo lankymas. Iš Vilniaus iškilmės perkeliama į Palemoną prie Kauno, prie memorialinio S. Nėries namelio. Čia poezijos laureatė O. Baliukonytė įžiebė aukuro ugnelę. Jauniausiu poetu laureatu paskelbiamas A. Rudokas. Jam premiją paskyrė Kauno dirbtinio pluošto fabrikas. Laureatu skelbiamas ir žinomas poetas M. Martinaitis (S. Nėries kolchozo premija). Skaitovai ir patys poetai skaito poezijos kū-

rinius. Jų šiais metais labai daug. Eilėraščių deklamacija prisimenamas ir V. Mykolaitis-Putinas. Deklamacijas užbaigia Rašytojų sąjungos pirmininkas A. Maldonis. Toliau grupėmis poetai ir skaitovai išvyko į Klaipėdą, Palangą. Gausiausias būrys atsidūrė Utenos mieste ir rajono miesteliuose ir kolchozuose. Šį kartą buvo aplankytas ir rusų okupuotas K. Donelaičio Tolminkiemis. Žinoma, buvo neužmiršta ir S. Nėries tėviškė — dabar jos vardo kolchozas. Pažymėtina, kad šį kartą "poezijos pavasario" šventėje okupuotoje Lietuvoje dalyvavo daug rusų rašytojų. Jie, žinoma, savo kūriniais skaitė rusiškai, tik vienas prabilęs ir lietuviškai, net gražiai išmoka kalba (G. Jefremovas).

— Birželio 1 pavergtoje Lietuvoje mirė muzikas Klemensas Griauzdė. Buvo gimęs 1905 birželio 1. Mokėsi Kauno muzikos mokykloje (1926-1928). Mokytojų gimnazijose, vadovavo chorams. 1941 m. Kauno muzikos konservatorijoje baigė kompozicijos dalykus. Kai kurį laiką (nuo 1940) vadovavo Kauno

universiteto studentų chorui. Vėliau vadovavo Kauno technikos instituto, Vilniaus technikos fakultetų chorams. Nuo 1949 m., persikėlė į Klaipėdą: vadovavo Klaipėdos muzikos mokyklai, buvo Klaipėdos teatro muzikos vadovas. Yra sukūręs nemažą dainų chorams, muzikos fortepionams. Labiausiai chorų dainuojami jo kūriniai yra "Žvejo daina", "Alutis", "Lineliu roliu", "Sutems tamsi naktinė", "Rytoj šventė — išmiegosim", "Sutemo naktis", "Baltija". Choristai jį labai mėgo, ir dėl to jam pavyko išugdyti keletą žymių chorų.

— Apie įvykusias didesnes nelaimes vengiama pranešti okupuotos Lietuvos spaudoje. O tų nelaimių vis dėlto pasitaiko gana dažnai. Štai "Literatūros ir meno" nr. 21 užuojuotų skyriuje skaitome užuojuojant dėl tragiškai žuvusių (nors kaip tie asmenys žuvo ir nerašoma). Iš tų užuojuotų sužinome, kad tragiškai žuvo skulptorius Lionginas Garla, skulptorius Vytautas Juzikėnas, aktorius Vidmantas Kereminas, M. K. Čiurlionio vidurinės meno mokyklos mokytoja Gražina Navasaitienė, tos pat mokyklos mokytoja Veronika Pankienė, Paminklų konservavimo Kauno skyriaus vyr. architektas Liudviko Aksamiliausko sūnus.

— Ir tenykštėje lietuviškoje spaudoje paskelbti Sov. Sąjungos valstybinių premijų kandidatai. Tai daugiausia inžinieriai ir tikslųjų mokslų mokslininkai: architektai A. ir V. Nasvyčiai, inž. J. Morozienė. Premija numatoma už Vilniaus akademinių dramų teatrą. Sovietinė profsąjungų centro taryba premijų kandidatais pristatė Druskininkų fizioterapinės gydyklos projektuotojus ir statytojus: J. Dulaitį, E. Žigą, P. Kažemėkaitį, A. Kaušpėdą, J. Murauską, R. Sakalauską, A. Šilinskienę, B. Ščerbaką, A. Kravčenką ir J. Maskelį, Vilniaus universiteto astronomijos ir kvantinės elektronikos katedros vedėją A. Piskarską. Šis mokslininkas aspirantūrą yra išėjęs Maskvos M. Lomonosovo universitete. Tai jį į premijų kandidatų sąrašą ir įrašė M. Lomonosovo universitetas. A. Piskarskas yra labiausiai pasižymėjęs naujų lazerinės fizikos metodų kūrime. M. Lomonosovo universitetas į premijų kandidatų sąrašą įrašė biochemiką V. Švedą, ypač už naujus metodus antibiotikų gamybos patobulinime. Dar neskelbti literatūros, muzikos, dailės ir kinematografijos premijų kandidatai. Tik vienas Vilniaus akademinio teatro aktorius J. Kisielius neįprastu keliu pakliuvo į premijų kandidatų sąrašą. Jį įrašė Rygos kinematografijos studija kartu su latvių kino aktoriais. Pr. N.

Darbininkas — geriausia švenčių dovana

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
296-4130

IŠPARDAVIMAS

Trys knygos su persiuntimu už 2 dol. Tai P. Narvydo pasakojimai iš Lietuvos laisvės kovų, J. Jaškausko apysaka iš Lietuvos nepriklausomo gyvenimo pradžios, A. Žemaičio "Lietuvos vaizdeliai" arba to paties autoriaus "Nutuliosios dienos". Gaunama Darbininko administracijos, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Keliautojų dėmesiai

Juozas Kaributas yra parašęs įdomią knygą "Kelonė aplink pasaulį". 423 puslapių knygoj sukaupta daug kelionių įspūdžių. Knyga iliustruota nuotraukomis iš aplankytų vietovių. Knyga su persiuntimu tik 3 dol. Gaunama Darbininko administracijos.

Maironio lituanistinės mokyklos mokiniai šoka tautinius šokius Kultūros Židinio metinėje gegužinėje. Nuotr. P. Bivainio

ANTRAS KAIMAS PASIRODYS JAUNIMO KONGRESO STOVYKLOJE

Oberlin, Ohio, liepos 4-10 vyks penktoji pasaulio lietuvių jaunimo kongreso stovykla. Stovyklos vadovai ir mokytojai laukia tarp 400 ir 600 stovyklautų iš 12 kraštų. Stovykloje jaunimas galės pasirinkti iš 24 skirtingų užsiėmimų, išgyvens 5 skirtingus Lietuvos istorijos laikotarpius ir dalyvaus kas vakarė net dviejose vakarinėse programose. Tarp jų bus 3 šokių vakarai, du laužai, kultūros vakaras, įvairių kraštų pasirodymų vakaras, susikaupimas, Grandinės spektaklis ir skaidrių montażas. Antradienį, liepos 5, stovykloje pasirodys ANTRAS KAIMAS, Chicago lietuvių sceninio humoro ir satyros grupė, kuri įsikūrė 1963.

ANTRO KAIMO programos susideda iš eilės trumpų humoristinių ar satyrinių gabaliukų, kurių tematika liečia vietinio lietuviško gyvenimo aktualijas,

PAGERBĖ VIKTORĄ VAITKŪ

Birželio 4 vakare gražioje Genės ir Romo Ugianskių namuose prie Canlake ežero, Conn., buvo surengta staigmenos puota Viktorui Vaitkui.

Viktoras Vaitkus, dramos aktorius, visuomenininkas, lietuviškos spaudos platintojas, Lietuvių Bendruomenės veikėjas, daugel metų suka visą Waterburio lietuvišką gyvenimą. Kelių žmonių iniciatyva ir sugalvota jam surengti pagerbimo puotą, jam pačiam to nežinant. Taip ir padarė. Nieko jis nežinojo, važiuo į svečius kaip niekur nieko, o duris pavėręs, rado ten apie 50 svečių, kurie jam sukėlė ovacijas. Čia sveikinimo kalbas pasakė dr. Petras Vileišis, kalbėjo ir Vitalis Žukauskas, linksmi visus nuteikdamas. Sveikino dar LB apygardos pirmininkė Albina Lipčienė. Vadovavo Antanas Paluilis. Iš New Yorko dar dalyvavo Vera ir Česlovas Janušai.

o taipgi pavergto gimtojo krašto ar bendras žmogiškas problema. Vaidinama nepretenzingai, be specialių kostiumų ar dekoracijų, dažnai vartojant užrekorduotą muzikinę palydą ar garsų efektus, o taipgi ir skaidres.

ANTRAS KAIMAS šalia kasmetinių programų, kurios Chicagoje vaidinamos 6-7 kartus, atlieka programas kitų organizacijų parengimuose, televizijoje, duoda specialias programas vietinėse lituanistikos mokyklose, o taipgi per keliolika metų gastroliaavo įvairiose lietuviškose kolonijose: Clevelande, Detroite, Toronte, Bostone, Los Angeles, Omahoje, Philadelphijoje, New Yorke ir kitur.

Algirdas Titus Antanaitis, ANTRO KAIMO "prievažda", šiai grupei yra vadovavęs 10 metų su viršum. Apie jų planuojamą pasirodymą kongreso stovykloje jis rašo taip:

"Vienas iš mūsų programos tikslų (kongreso stovykloje) yra prisiderinti prie dienos temos

NAUJAUSIOS PLOKŠTELĖS

Dainuok ir šok — J. Nakutavičiaus su Dana Summers-Striugaitė, palydint orkestrui "Lietuva", įdainuota: Ateisiu, mergužėlė, ateisiu, Sapnų pilis, Krinta lapai, Myliu, Fernando karčiama, Kur gimtine mylima, Pirmosios gėlės, Ispaniškos akys, O kam gi tu pabeldė, Gera būti žmogum. Kaina 12 dol.

Taip pat gaunamos ir šios naujausios plokštelės: Kalėdos — Aušros Vartu Montrealio choro įgiedotos kalėdinės giesmės. Kaina 10 dol. Nauja diena — antroji dvynukų Šalčių plokštelė iš Vokietijos. Kaina 10 dol. Tarp tų dainų — estradinę muziką atlieka R. Kasputis su gitarą, trumpetės ir akordeono palyda. Kaina 9 dol. Lauksiu tavęs ateinant — Montrealio vyrų okteto dainos. Kaina 10 dol.

(Lietuvos kilmė) ir taipgi supažindinti stovyklaujantį jaunimą su Lietuvos istorija. ANTRAS KAIMAS stropiai ruošiasi ir savuoju įnašu šią kilnią idėją praturtinti, specialiai paruošdamas išties ciklą škių — "Kelonė į praeitį" — iš mūsų garbingos istorijos, juos, žinoma, pritaikydama šiandieninio jaunulio mentalitetui ir nuotaikoms. Bus užgriebiama ir artimesnė, taigi išsiviešioji istorija, mūsų lietuviško charakterio problemos, o taipgi ir padėtis okupuotoje Lietuvoje (taip sakant "Dialogai su kraštu"), kaip ji atrodo mums, sausiems, šioje balso pusėje ..."

Į ANTRO KAIMO pasirodymą kviečiama atsilankyti ir visuomenė. Įeinant aukojama.

Kongreso stovyklos registracijos informacijos teikia: Ramutė Kemežaitė, V PLJK Registracija, 5620 S. Claremont, Chicago, Ill. 60636.

Arūnas Čiuberkis, jaunimo kongreso stovyklos vakarinių programų vadovas

Motulės dainos—lietuvių liaudies dainos. Dainuoja Bostono lietuvių etnografinis ansamblis "Sodauto". Kaina 6 dol. Kur gintarais. — Montrealio jaunimo ansamblis atlieka 16 kūrinių. Kaina 10 dol. Dainos, muzika ir gėlės įvairių kompozitorių ir artistų atlikti 12 kūrinių. Kaina 9 dol. Leonas Baltrus — arijos ir dainos. Kaina 8 dol. Aras...toli nuo tėvynės — Toronto vyrų choro dainos. Kaina 10 dol. Nerija — Clevelando studentų vieneto dainos. Kaina 8 dol. Pavasaris — dainuoja dvynukai Šalčiai Vokietijoje. Kaina 10 dol. Užaugau Lietuvoj — lietuviškų dainų rinkinys. Kaina 8 dol.

Persiuntimui pridėdamas 1 dol. Šios ir kitos lietuviškos plokštelės, naujos lietuviškos knygos ir lietuviški suvenyrai gaunama Darbininko administracijos, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Sparčiai auganti milijoninė

LIETUVIŲ FEDERALINĖ KREDITO UNIJA

KASA

Yra geriausia ir patogiausia bankinė įstaiga visiems lietuviams.

KASA už paprastas taupymo sąskaitas moka 9%

Už IRA pensijų indėlius KASA šiuo metu moka 10%

Už didelius ir mažus sertifikatus KASA kiek galima aukščiausias procentus.

Visiems taupytojams KASA lengvomis sąlygomis suteikia visų rūšių paskolas.

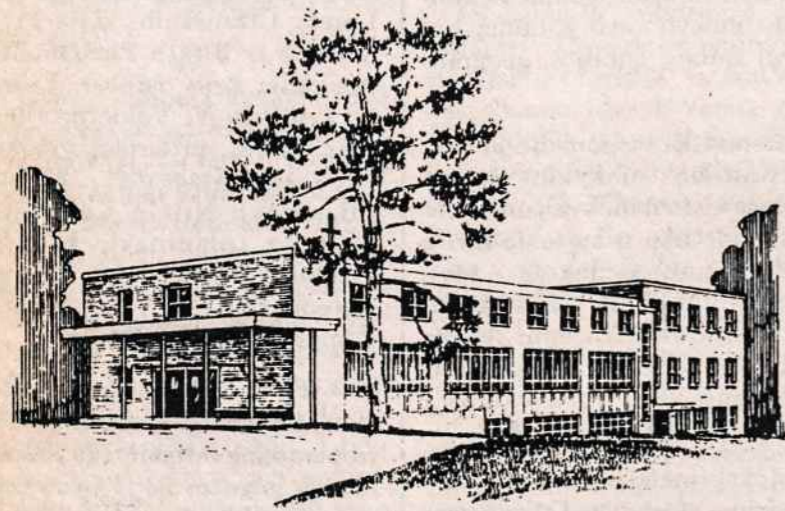
"KASA priima švenčių ar atostogų plano taupymo indėlius ir už juos taip pat moka 9% palūkanų".

— KIEKVIENO ASMENS INDELIAI KASOJE APDRAUSTI IKI 100,000 DOL. —

KASOS įstaiga veikia savaitės dienomis nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro, o penktadieniais iki 6 val. ir šeštadieniais iki 5 val. vak.

KASOS adresas: 86-01 114th Street, Richmond Hill, N.Y. 11418
Telefonas: (212) 441-6799

KASA kviečia visus jungtis į lietuvišką taupymo įstaigą.

Lietuvių pranciškonai kviečia jus praleisti atostogas Kennebunkport, Maine vasarvietėje.

Sezonas prasideda liepos 2 ir baigiasi rugsėjo 5.

Vasarvietė yra labai gražioje kurortinėje vietoje — prie pat Atlanto vandenyno. Yra jūros vandens baseinas, teniso aikštė, vėsini kambariai, gražūs parkas, rengiami kultūriniai vakarai. Buto ir maisto kainos žemesnės negu kitur.

Informacijai adresas:

Franciscan Guest House
Kennebunkport, Maine 04046
Tel. (207) 967-2011

AMBER HARVEST Fresh fruits and vegetables PARDUOTUVĖ

Galima gauti skanios, rupios, lietuviškos sveikatos duonos iš Bruno's kepyklos Chicagoj. Užsakomi vaisių krepšiai visom progom. Iki malonaus pasimatymo!

110-21 Jamaica Ave.
(kampus 111 St.)
847-9225

Atidara nuo 8 iki 7 val.
nuo pirmadienio
iki šeštadienio

KAILIŲ PASIRINKIMAS!

Custom made fur and sheepskin coats and other leather goods. The lowest prices in neighborhood. Use our lay-away plan.

ALEX SHEEPSKIN AND FUR CO.
79-03 JAMAICA AVE.
WOODHAVEN, N.Y. 11421
TEL. 212 296-1162

LITHUANIAN COOKERY

(In English, 316 pages, price 8 dol.)

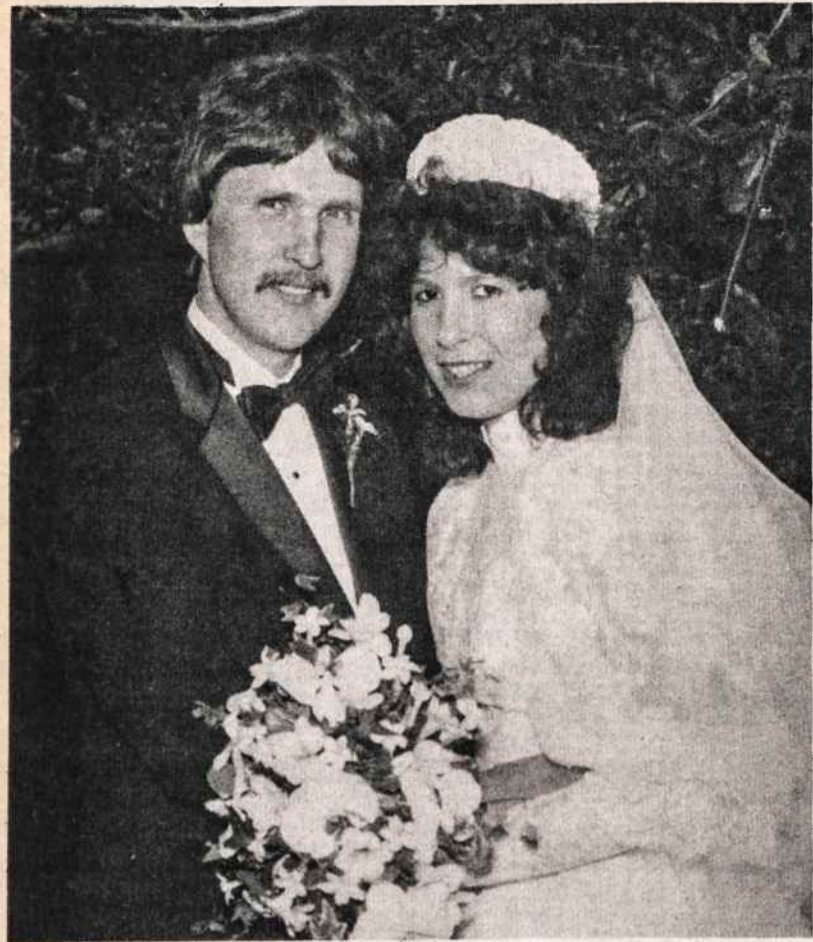
Agronomės Iz. Sinkevičiūtės parašyta lietuviškų valgių receptų knyga. Graži dovana draugėm amerikietėm. Knyga su plastininiu aplanku, nugarėlė patogiai suverta. 316 pusl. Kaina 8 dol. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakau "Lithuanian Cookery" už 8 dol. Persiuntimas-Postage 50 c.

Vardas, pavardė

Numeris, gatvė

Miestas, valstija, Zip

Jaunavedžiai Gytis Jonas Andrulis ir Nijolė Rita Ivaškaitė

Lietuviškos vestuvės

So. Bostono Šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje kun. Albertas Kontautas sutuokė Nijolę Ritą Ivaškaitę su Gychiu Jonu Andruliu. N. R. Ivaškaitė yra advokato Rymanto D. Ivaškos ir chemikės Dalios Ivaškienės dukte. G. J. Andrulis yra buv. ilgamečio lituanistinės mokyklos Toronte vedėjas Jono Andriolio ir Salomėjos Andriulienės sūnus.

Svečių prisirinko daugiau negu sekmadieniais susirenkama šioje bažnyčioje. Vyrtauroji pamerė buvo Dalia Ivaškaitė, jaunosios sesuo, o vyr. pabrolis — Laimis Andrulis, jauniojo brolio. Pabroliai ir pamerė: Darius Ivaška, Laima Lukavičiūtė, Ramūnas Ivaška, Asta Motušytė, Gintautas Kamaitis, Ramunė Cibaitė, Larry Cofero, Vilija Eikinaite, Bob Chapman, Loretta Osteikaitė Sanders, John Jarosz, Dana Lukavičiūtė, gėlių mergaitė Kristina Ivaškaitė, žiedų berniukas iš Chicagos Arūnas Balčiauskas.

Bažnyčioje už pamergių sėdėjo jaunųjų tėvai ir močiutės. Jaunosios močiutė yra žymioji mūsų tautinių šokių vadovė Ona Ivaškie, kuri per 45 metus reprezentavo lietuvius ir tarptautiniuose festivaluose. Kita jaunosios močiutė buvo Jadvyga Škudzinskienė, buv. Lietuvių Bendruomenės Bostono apylinkės ir apygardos pirmininkės ir kitų organizacijų veikėja a.a. Antano Škudzinsko našlė, o taip pat Nijolės teta, Ivaškiešės sesuo Marija Valatkienė.

Per mišias įspūdingai skambėjo Gerald Mordis grojami smuiko garsai, virtuosiškai vargonais pritariant komp. Jeronimui Kačinskui, o taip pat solistės Daivos Mongirdaitės Richardson solo giesmės.

Mišiom užsibaigus, visi svečiai vyko vaišėm į So. Bostono

Lietuvių Piliiečių Dr-jos salė. Kun. A. Kontautui palaiminus valgius, prasidėjo vaišės. Buvo vaišinamasi, keliamos taurės ir dainuojama.

Svečias iš Chicagos "kvieslys" dr. Petras Kisielius labai įdomiai ir su puikiu humoru supažindino su jaunaisiais, pamerėgėmis ir pabroliais, kaip kur ir kas susipažino, kaip vyko į vestuves ir pan. Ramutė Žiukaitienė savo kalboje atstovavo apie 50 atvykusių giminių-dėdžių, tetų ir vaikų bei vaikaitėlių. Advokatas Michael DelVecchio sveikino jaunosius angliškais. Svečių buvo per 200 ir pusė jų buvo iš kitų vietovių: Kanados, Chicagos ir kitur. Daug jaunimo.

Vaišės tęsėsi iki vėlomos. Jos buvo tęsiamos dar sekmadienį ir pirmadienį jaunosios tėvelių namuose.

Jaunieji Nijolė ir Gytis Andruliai povestuvinei kelionei išskrido į Angliją, kur lankė Londoną bei kitas britų imperijos vietas.

Jaunoji Nijolė Rita Ivaškaitė Andrulienė Bostono kolegijos universitete baigė fiziką, o Loyolo universitete Chicagoje gavo magistro laipsnį iš biznio administracijos. Jaunasis Gytis Jonas Andrulis Kanadoje baigė biologinę inžineriją. Abu jaunieji Andruliai apsigyvens Toronte. Jie abu buvo aktyvūs lietuvių jaunimo organizacijose. Nijolė nuo pat vaikystės dienų šoko tautinius šokius savo močiutės Onos Ivaškiešės vadovaujamoje tautinių šokių grupėje. O abu jaunosius suvedė jaunimo organizacijos ir jaunimo stovyklos.

Jaunieji ir jų tėvai nuoširdžiai dėkoja muzikui Jeronimui Kačinskui, solistei Daivai Mongirdaitei Richardson, smuikininkui Gerald Mordis, "kviesliui" dr. Petriui Kisieliui, šeimininkėms Onai Merkienei, Mildai Norkūnienei ir Jonui Stankui už taip puikiai paruoštas vaišes ir pagalbą vestuvių vaišėse ir sekmadienį namuose. Taip pat dėkoja visiem giminėm, draugam ir pažįstamiem už tokius skanūs

tortus, o visiem svečiam už atsilankymą į šias gražias vestuves, kokių Bostone senai, o gal ir visai neturėjom.

Linkime jauniems Nijolei ir Gychiui gražaus ir saulėto gyvenimo, o taip pat ir toliau nepamiršti ir dirbti savo tėvų ir protėvių kraštui ir lietuvybei. Gyvenkite ilgus metus!

P.Ž.

Birželio demonstracija

Bostone prie Feneuil Hall birželio 11 vyko demonstracija paminėjimui baisių išvežimų — Baltic Holocaust. Susirinko gražus būrys lietuvių, latvių, estų, ukrainiečių, kubiečių, vietnamiečių ir kitų. Ši aikštė yra prie garsiojo Boston Quincy Market. Gana daug praeivių sustodavo pasiklausyti.

Prie Samuel Adams paminklo išsirikiavo vėliavos, o viduryje Birutė Šakenienė, Mildai Norkūniene ir Ona Vileniškienė buvo pasipuošusios tautiniais drabužiais. Gražus būrelis uniformuotų skautų, o taip pat ir eilė žmonių su plakatais, kurie byloja apie tą baisų birželį ir visus sovietų darbus.

Šį Holocaust minėjimą pradėjo specialia malda latvių liuteronų kunigas. Tada Aristids Lambergas pristatė programos vadovą Harvardo Univ. profesorių Douglas Cooper. Jis apibūdino šios demonstracijos reikšmę ir tikslą, kad pasaulis žinotų, ką neša sovietų imperializmas. Latvis solistas giedojo Amerikos himną. Buvo perskaityta Massachusetts gubernatoriaus Michael S. Dukakio proklamacija, skelbianti Baltų laisvės dieną. Voice of America direktorius Seth Cropsey kalbėjo apie sovietų užmačius ir džiaugėsi, kad atsiranda žmonių, kurie drąsiai pasako apie sovietų bausius darbus. Latvis dr. Paulauskis, irgi iš Voice of America, kalbėjo apie sovietų darbus.

Dar kalbėjo estų atstovas, lietuvis inž. Romas Bričkus, apsiirėngęs skautų uniforma. Pavertę Tautų Naujosios Anglijos pirm. Orest Sczudluk, lenkų advokatas Solidarity atstovas, pabėgęs iš Lenkijos, ukrainiečių atstovas ir Amerikos konservatorių atstovas apie rusų siunčiamus "taikos delegatus" į šį kraštą. Solistas Stasys Liepas sugiedojo "O Beautiful", ir tuo demonstracija buvo baigta. Visa demonstracija ir kalbos užsitęsė valandą su trupučiu.

Žinoma, demonstracijoje galėjo būti ir daugiau žmonių. Amerikoje gimusi ir užaugusi Irena Mickūnienė net ratukuose atvežė savo sergantį vyrą į šią demonstraciją. Tai pavyzdys, kaip reikia mylėti ir dirbti savo tėvų ir protėvių kraštui ir parodyti pasauliui, ką neša bausis komunizmas. Į gausią masę ir žinių tarnyba kreipia dėmesį, nors kartais ir nepritardama tai masei.

Buvo pakviestos į šią demonstraciją visos trys televizijos stotys ir laikraščiai. ABC 5-tas kanalas 6 ir 11 valandos vakarėse žiniose trumpai parodė demonstracijas ir priminė kalbėtojų kalbas apie sovietų žiaurumą. Kitos dvi stotys nieko neparodė. Tačiau didysis Bostono dienraštis The Boston Globe sekmadienio laidoj išspausdino straipsnį: "Baltic holocaust is recalled by those who lived". Šalia straipsnio yra dvi fotografijos iš tos demonstracijos, kur yra ir plakatai. Taip pat pasikalbėjimas su latve, kuri verkdamas pasakojusi, kaip rusų kariai suėmė jos vyrą ir išvežė į Sibirą. Aprašoma pati demonstracija ir net kai kurių kalbėtojų pasisakymai, kad per tuos išvežimus rusai išvežė į Sibirą per 600,000 pabaltiečių ir taip toliau. Lietuvis, kuris save pavadinęs Savartas, pasakojęs apie jo tėvų, brolių ir sesių likimą, kaip žiauriai juos rusai išplėšė iš namų ir išvežė į Sibirą.

Tokios demonstracijos pasiekia ir amerikiečius ir savo tikslą. Tik reikia, kad visi tokiose demonstracijose dalyvaudumė ir kad tokios demonstracijos būtų vykdomos, kur tik gyvena daugiau pabaltiečių.

G. Treinienė prie savo darbų, o už jos sienoje S. Šatienės megzti kilimėliai.

TAUTODAILĖS PARODA BOSTONE

Dailininkų Anastazijos ir Antano Tamošaičių iniciatyva 1977 Kingstone, Ont., Kanadoj, buvo įsteigtas Lietuvių Tautodailės Institutas (L.T.I.).

L.T.I. Bostono skyrius buvo įsteigtas 1978 Inos Nenortienės pastangomis. Ji Bostono skyriui vadovavo ketverius metus. Tame laikotarpyje buvo suruošti juostų audimo, šiaudinukų gaminto, lietuviškų margučių marginimo kursai, parodos. Visuomenei pristatyta dail. Anastazijos ir Antano Tamošaičių knyga "Lietuvių tautiniai drabužiai".

Dabar Bostono L.T.I. skyriui vadovauja Laimutė Švarcaitė-Kormos su valdybos narėmis: Gene Trainiene, Dana Eikiniene, Gema Duobaite-Pillips. Suruošti kursai, kaip gaminti lietuvių švenčių valgiai, kepiniai, gėrimai. Suruošta lietuvių liaudies darbų paroda, pristatyta dail. A. Tamošaičio knyga "Lithuanian Easter Eggs", parodytas spalvotas filmas "Lietuvių audinių dailė".

L.T.I. Bostono skyrius balandžio 9-10 Lietuvių Piliiečių Djos antro aukšto patalpose surengė skyriaus narių darbų parodą.

Ona Andriulienė rodė mezginius. Kabliuku ir virbalais megzti įvairiaisiais raštais, spalvų deriniais kūdikiam, mažiems ir suaugusiems mežtiniai, skardos, lovatiesės, pagalvėlės, pirštinės ir kt.

Ina Nenortienė pristatė emalio dirbinius. Žavūs lietuviškais tautiniais ornamentais spalvingi deriniai vazose, lekštėse, šachmatų lentoje ir figūrose, paveikslai ir kt.

Genės Trainienės pateikti eksponatai įvairūs. Mediniai, gražiai išmarginti margučiai, stilingai aprengta tautiniais drabužiais lėlė, rinkiniai ir kaišytiniai austi takeliai, juostos, staklėse įtaisyta juosta, medyje deginti paveikslai.

Norbertas Lingertaitis su savo gintaro dirbiniais plačiai žinomas lietuvių ir kitataučių. Nedidelėje vitrinoje turėjo auskarų, karolių, sagių, žiedų.

Gema Duobaite-Pillips pristatė 5 tapybos paveikslus: gėlės, portretas, vaizdeliai.

Liuda Šukienė — megzti kilimėliai, spalvų deriniai pliuše.

Saulė Šatienė — kilimų mezgimas. Gražūs įremini kilimų mežginiai su lietuviškais ornamentais.

Lietuviškas juostas rodė trys audėjos.

M. Janonienės juostos daugiausia knygženkliai, keletas su jausmais vardais, kaklaraiščiai, susijuosimui juostos.

T. Stankūnaitės juostų stalas: spalvingos tulpės dekoratyviniuose takeliuose, juostos galvai papuošti prie tautinių drabužių.

E. Ribokienės juostos įvairios paskirties. Kelios ilgos juostos su jausmais tekstais, kuriai nors sukakčiai paminėti: "1982 Lietuviškų parapijų metai", "Apsaugok, Auksčiausias — Maironio 50 m. mirties sukaktis 1982", "1983 Aušros Metai 1983", Lietuvos himno punktelis ir kt. Keturi išaustų juostų trumpų pavyzdėlių albumai. Ji čia demonstravo juostų audimą be staklių, prisirišusi siauresnę ir plačią juostą, kaip senovėje audavo lietuvaits.

BOSTONO RENGINIAI

Lietuvių Diena, rengiama LB Bostono apygardos, įvyks rugpjūčio 14 Maironio Parke, Worcestersty.

Minkų vedamos radijo programos 49 metų sukaktuvinė gegužinė-piknikas įvyks rugpjūčio 14 Romuvos Parke, Brocktone.

Šaulių rinktinės suvažiavimas ir Martyno Jankaus šaulių kuopos 25 metų sukakties minėjimas Brocktone rugsėjo 18.

Kultūrinis Subatvakaris Tautinės S-gos namuose, So. Bostone, įvyks spalio 1.

Brocktono Balfio 72 skyrius spalio 22, šeštadienį, 6:30 val. vak. rengia rudens šalpos vaiaus pobūvį Sandaros salėj, 30 Intervale St., Brocktone.

Jono Vanagaičio šaulių kuopos 25 metų sukakties minėjimas įvyks lapkričio 27.

LAISVĖS VARPAS sekmadieniais 9:00-10:00 val. ryto iš WCAV-FM banga 98.0. Vedėjas — Petras Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, MA 02402. Telefonas (617) 586-7209.

BOSTON MASS — WLYN 1360 bangos sekm. nuo 8 iki 8:45 ryto. Veda S. ir V. Minkai, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Telef. 268-0489. Paruodamas Darbininkas. Didelis lietuviškų knygų pasirinkimas.

JŪRA STRIMAITIS, ADVOKATĖ — KEHOE, DOYLE, PLAYTER, NOVICK & STRIMAITIS — Nine Hamilton Place; Boston, MA. TEL: 617-338-0070 Lynn, MA., TEL: 617-599-8188. Mūsų devynių advokatų firma specializuojasi įvairiose srityse.

Jei turi kokių lietuviškų spaudos darbų, kreipkis į lietuvių pranciškonų spaustuvej Brooklyne. Skambink 212 827-1350.

"Amber Holidays"

1983 M. EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ IŠ BOSTONO IR NEW YORKO

Birželio 15	— 1528.00 (su Ryga)	Rugsėjo 7	— 1338.00
Birželio 22	— 1338.00	Rugsėjo 19	— 1143.00
Liepos 13	— 1528.00 (SU Ryga)	Rugsėjo 26	— 1110.00
Liepos 20	— \$1338.00	Spalis 5	— 1229.00 (su Ryga)
Rugpjūčio 3	— 1338.00		
Rugpjūčio 17	— 1528.00 (su Ryga)	gruodžio 26	— 1175.00 (su Ryga)

Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ, su papildomu mokesčiu. Grupės lyds vadovai.

Registracijos, informacijos reikalui SKAMBINKITE 1-800-722-1300 (TOLL FREE) Massachusetts ir Kanadoje 1-617-268-8764

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.
393 West Broadway, P.O. Box 116, South Boston, Mass. 02127
Tel. (617) 268-8764

Norintiem atsikviesti gimines atostogom — sutvarkome dokumentus. Įstaigai vadovauja: Aldona ADOMONIS ir Albina RUDŽIŪNAS. Prices are based on double occupancy and are subject to change

BANK-BY-MAIL
Postage paid both ways

Fast, convenient, private, safe, free!
That's what BANKING-BY-MAIL is
Greitai, prieinama, privačiai, saugiai, nemokamai. Tai taupymas paštu So. Boston Savings Bank būdu. Ar jums reikia pinigų padėti į banką ar juos atlikti, tai galite atlikti namie bet kuriuo laiku. Jūsų siuntą gavęs, bankas tuoj įtraukia sumą į sąskaitą. Prideda ir užtikrinimas, kad jūsų pinigai nepelno aukščiausias procentus, leidžiamus įstatymų. Dėl lengvo taupymo būdo per pašta skambinkit Mr. Donahue 268-2500 arba rašykite paduotais adresais.

MAIN OFFICE
480 West Broadway
South Boston
9 AM to 5:30 PM —
Monday thru Friday
Saturday 10 AM to 1 PM
268-2500

NEPONSET CIRCLE OFFICE
740 Gathen Blvd.
9:30 AM to 5:30 PM
Mon., Tues., Wed. & Fri.
Thurs. — 8:30 AM to 7:30 PM
Saturday 8:30 AM to 12 Noon

ALFRED W. ARCHIBALD PRESIDENT

A. A. Architektui JONUI MULOKUI

mirus, jo žmoną Jadvygą, sūnus Rimą ir Dainių su šeimomis, taip pat ir gimines Lietuvoje nuoširdžiai užjaučia

Apolonija, Andrius, Aleksandra ir Anatolijus Butai

A. A. JONUI GRAJAUSKUI

Lirtuvoje mirus, giliai užjaučiame Onutę Mitlinienę, Kasutę Bakšienę, Gediminą Grajauską, Juozą Grajauską ir jų šeimas.

Julija ir Pranas Kunigėliai Kazimiera Šventoraitienė

DARBININKAS

Redakcija (212) 827-1352
 Administr. (212) 827-1351
 Spaustuvė (212) 827-1350
 Vienuolynas .. (212) 235-5962
 K. Ž. salė (212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
 BROOKLYN, N.Y. 11207

Šią vasarą pranciškonų spaus-tuvė vasaros atostogų metu nuo liepos 4 iki 23 bus uždaryta. Darbininkas išeis tik pirmas dvi savaites iš ankščiau surinktos medžiagos. Jei kas turi kokių pranešimų, skirtų liepos 2-24 laikotarpiui, prašoma pranešti Darbininko redakcijai iki birželio 29 ryto.

LKM Sąjungos 29 kuopos paskutinis susirinkimas prieš vasaros atostogas bus birželio 26, šį sekmadienį, 12 val. Apieškimu parapijos salėje. Visos narės dalyvauja su savo vyrais. Kviečiami dalyvauti ir svečiai.

Aušros, pirmojo tautinio lietuviško laikraščio, 100 metų sukakties minėjimas bus rugsėjo 18, sekmadienį.

Dail. Adomo Galdiko paroda, rengiama jo 90 metų sukakties proga, bus spalio 15-16 Kultūros Židinyje. Parodą rengia Adomo Galdiko galerija, talkinama Putnamo seserų, kurios turi dar gana daug velionio dailininko paveikslų. Paroda bus išstatyta didžiojoje salėje. Dalis paveikslų bus sutelkta iš galerijos, iš privačių kolekcijų. Kita dalis bus atvežta iš Putnamo, iš palikimo seserim. Dalis paveikslų bus parduodama.

Šv. Kazimiero jubiliejaus rengimo komiteto posėdis įvyko birželio 12 Religinės Šalpos patalpoje. Svarstyta visi einamieji reikalai. Pradžioje kalbėta apie albumo išleidimą. Čia bus sutelkti paveikslai — šv. Kazimieras liaudies mene, lietuvių dailininkų kūryboje, lietuviškose bažnyčiose. Ši tomą buvo pažadėjęs suredaguoti velionis kun. Stasys Yla. Jam mirus, komitetas pakvietė redaguoti ir sudaryti visą leidinį Paulių Jurkų. Jis posėdyje ir referavo apie šį klausimą.

Lietuviai gydytojai ir dantistės, baigę Vytauto Didžiojo Universiteto medicinos ir odontologijos skyrių XX-ąją ir paskutinę laisvos Lietuvos laidą, norintieji savikaina įsigyti tos istorinės laidos vinjetę (15 x 11), galite rašyti: 1924 Leo St., Dayton, Ohio 45404.

POPIETĖ SU VINCE

LMK Federacijos New Yorko klubas birželio 18, šeštadienį, 4 v. popiet surengė susitikimą su Vince Jonuškaite - Zauniene, kuri yra to klubo ir visos Federacijos garbės pirmininkė, dabar besisvečiuojanti New Yorke. Buvo surengtos gražios vaišės. Dalyvavo apie 50 klubo narių ir kviestinių svečių. Pasakyta keletas kalbų, kuriose prisiminta praeitis, viešnios veikla operoje Kaune, Vokietijoje, čia, New Yorke. Kalbėjo Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis ir priminė tuos laikus, kai pradėjo dirbti užsienio reikalų ministerijoje Kaune, kaip susipažino su ministru Dovu Zaunium, su

EKSKURSIJA Į KENNEBUNKPORTĄ

Tradicinė ekskursija autobusu pas Tėvus pranciškonus Kennebunkporte, Maine, šiais metais daroma ne Darbo dienos savaitgalį, bet JAV nepriklausomybės šventę. Autobusas iš Kultūros Židinio kiemo išvyks liepos 2, šeštadienį, 8 v. r. Pakeliui sustojama prie Šalins Funeral Home, 84-02 Jamaica Ave., Woodhavene. Į New Yorką grįžtama liepos 4 vakare. Kelionė, nakvynė ir valgis 5 kartus — asmeniui 115 dol. Šios kelionės reikalais skambinti Marytel Šalinskienei 296-2244 arba Tėvui Petruil 827-1351. Anksčiau užsiregistruoti pasirenka vietas autobuse bei kambarius vasarvietėse.

Muzikė Nijolė Ulėnienė rugpjūčio 1 išvyksta į piano seminarą, kuris bus Bolzano mieste, Italijoje. Seminaras tęsis tris savaites. Muzikai suvažiuoja iš viso pasaulio. Ten bus paskaitos, muzikos veikalų nagrinėjimas. Kiekvienam reikės ir skambinti pianinu.

Kęstutis Ivinskis, velionio profesoriaus Zenono Ivinskio sūnus, birželio 17 lankėsi Darbininko redakcijoje. Jis su motina gyvena Bonoje, Vokietijoje. Metam buvo atvykęs į Ameriką studentų pasikeitimo programoj ir studijavo matematiką Chicago universitete. Po jaunimo kongreso grįžta į Vokietiją.

Vincė Jonuškaite-Zauniene, palydėta Birutės Paprockienės, birželio 17 lankėsi Darbininko redakcijoje ir administracijoje, spaustuvės administracijoje bei pranciškonų vienuolyne.

L. Normantas, apmokėdamas Darbininko prenumeratą už dvejus metus, dar pridėjo spaudai remti 25 dol. Dosniam spaudos rėmėjui dėkoja Darbininko administracija.

Daug lietuviškų plokštelių turi Darbininko administracija. Skambink 212 827-1351 ir prašyk, kad plokšteles atsiųstų į namus.

ĮDOMŪS BALSAI IŠ ARCHYVO

Per Laisvės Žiburio radiją, kuriam vadovauja Romas Kezys, buvo perduotas įspūdingas montažas, kadaise parengtas ilgamečio Kauno radiofono tarautojo Jono Stonio. Jis buvo radiofono pranešėjas, turėjo gražų balsą. Vėliau kaip pranešėjas dirbo Miunchene, iš kur buvo siunčiamos lietuviškos programos į Lietuvą.

Velionis Jonas Stonys, pasitraukdamas iš Lietuvos, išgabeno ir didelį radijo archyvą. Su savim jis tempė nemažą krovinį. Jis suprato to archyvo svarbą, tad ir vargo kelionėje. Atvykdamas į Ameriką, atsivežė ir šį archyvą. Čia jis mirė.

viešnia Vince. Pasveikinimo kalbas pasakė LMK Federacijos pirmininkė Marija Noreikienė, Irena Banaitienė, Magdalena Ulėnienė, Paulina Šimėnienė, Paulius Jurkus. Visam pobūviui vadovavo Marija Žukauskienė. Viešnia Vincė Jonuškaite - Zauniene gražiai atsakė į kiekvieną kalbą, papildydama prisiminimus. Ji džiaugėsi visu pobūviu, nes New Yorkas jai yra lyg tėviškė, nes čia ilgai gyvena, daug veikia.

Prie gėlėm papuoštų stalų pasisvečiuota apie trejetą valandų. (p.j.)

Parduodamas dviejų miegamųjų butas-condominium. Seminole, Fl. Gerame stovyje ir prie krautuvų-bankų, kur patogus senesniem žmonėm pasitarauti. Tel. 1 - 813 596-5438.

Išnuomojamas vienas mažas kambarys su baldais. 30 dol. per savaitę. Woodhaven, N.Y. Tel. 212 847-7306.

Išnuomojami trys kambariai, 24 Highland Place, tel. 277-4017.

QUEENS COLLISION CENTER INC. Expert auto body works — Ducco painting — Welding — Frames straightened — Fiber glass work. John R. Chicavich, 131-13 Hillside Avenue, Richmond Hill, N.Y. 11418. 24 hr. towing phone HI 1-6666. Towing after 6:00 — 843-6677.

Dail. Kazimieras Žoromskis išvyko į okupuotą Lietuvą, kur Vilniuje rengiama jo kūrinių paroda.

Solistas Mečys Razgaitis birželio 26, sekmadienį, koncertuoja Aušros Vartų parapijos salėje Manhattane. 11 val. bus mišios, po pamaldų tuoj bus ir koncertas. Visa programa skiriama birželio trėmimams paminėti. Šiai progai pats solistas yra sukūręs specialių dainų. Akompanuos tos parapijos vargonininkas muzikas Liudas Stukas.

Dail. Natalija Jasiukynaitė, gyvenanti Manhattane, tapo portretus ir su dviem tos rūšies paveikslais dalyvauja Marie Community parodoje, 30 East 35 Street. Paroda jau atidaryta, tęsis iki birželio 30.

Už a.a. dr. Lidiją Stanaitienę jos keturiolikos metų mirties metinių proga mišios bus atlaikytos birželio 25, šeštadienį, 9:30 v.r. Apieškimu parapijos bažnyčioje. Draugai ir pažįstami prašomi už jos vėlę pasimelsti.

Ksenia Dauguvietytė-Sniukštienė, dramos aktorė, gyvenanti Australijoje, atvyko į Ameriką aplankyti savo seserų. Birželio 4, šeštadienį, pas jos seserį Asią Dauguvietytę, kuri gyvena Bridgeport, Conn., buvo viešnios priėmimas. Buvo sukviešti aktoriai, dailininkai, šiaip pažįstami. Iš New Yorko dalyvavo Vitalis ir Marytė Žukauskai, Česlovas ir Vera Janušai, Jonas ir Aušra Jurašai, iš New Haveno — Salomėja ir Vytautas Valiukai, iš kaimynystės — aktorė Katilūtė, Jaunutis Nasvytis ir kiti. Iš čia viešnia vyksta į Hamiltoną ir į Washingtono valstybę kitų seserų aplankyti.

Velionio našlei atsidūrus ekonominiuose sunkumuose, visą tą medžiagą perėmė Kazimieras Matuzas su broliu Vytautu. Jis padėjo Stoniams atvykti į šią šalį, rūpinosi jų padėtimi. Rūpinosi ir tuo archyvinu palikimu, siūlė jį perimti Lietuvių Fondui, Altui, Vlikui, bet nepasisekė. Po 12 metų tritūso dabar palikimą perėmė Lietuvių Bendruomenės Kultūros Taryba.

Kazimieras Matuzas dabar džiaugiasi, išgirdęs per radiją velionio Jono Stonio balsą ir jo padarytą montažą. Džiaugiasi, kad ir visuomenė galėjo pasiklausyti. K. Matuzas trokšta, kad ši ir kita medžiaga būtų leidžiama per vietines radijo stotis, kad patektų į Amerikos Balsą, Laisvos Europos radiją, Vatikano radiją, kad tokiu būdu pasiektų Lietuvą. Ta medžiaga puikiai parodo, kaip Lietuva buvo okupuota.

Medžiagos yra labai daug — bolševikmečio lietuvių komisarių kalbos, liaudies seimas ir kita. Yra ir vokiečių okupacijos metai, yra gen. P. Plechavičiaus abi kalbos, kur ragina savaraisiais stoti į Lietuvos rinktinę. Yra ir iš gyvenimo Vokietijoje, žymių asmenų kalbos, minėjimai, koncertai. Koks tai didelis turtas! Viskas gyva, lyg būtų įvykę vakar...

Būtų gera, kad dabar Kultūros Taryba padarytų svarbesnių momentų kopijas, pritaikytų įvairiom progom ir pasiūlytų lietuviškom radijo valandėlėm. (K.)

SUVENYRAI

Automobiliam lipinukai (decal), Lietuvos Vytis su trispalve ir stilizuota Vytis, lipinama iš vidaus. Lietuvos Vytis su trispalve ir Amerikos-Lietuvos vėliavomis bei Vytim, lipinama išorėj. Kaina po 1 dol.

Lipinukai išorėj LABAS, SVEIKAS ir kiti po 1.50 dol. Lietuva su Vytim, L.T. 2 dol.

Lietuviška trispalvė vėliavėlė su pastatymo kaladėle (base) — 1.50 dol. Lietuviška ir JAV vėliavėlės su pastatymo kaladėle (Base) — 2 dol.

Šie ir panašūs suvenyrai, lietuviškos knygos ir plokštelės gaunama Darbininko administracijoje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

New Yorko Lietuvių Atletų Klubo ir Australijos lietuviškos, žaidusios tinklinį Kultūros Židinyje. Tinklinį laimėjo Lietuvių Atletų Klubo komanda. Nuotr. L. Tamošaičio

SVEČIAVOS AUSTRALIJOS LIETUVIAI SPORTININKAI

Australijos lietuvių ekskursija, iš viso apie 120 žmonių, keliauja per Amerikos lietuviškas kolonijas. Jau buvo Clevelande, Baltimorėje, Washingtone. Birželio 13 atskrido į New Yorką. Dviem autobusais buvo atvežti į Kultūros Židinį, o iš čia išskirstyti į privačius namus poilsui.

Birželio 14, antradienio vakarą, buvo susipažinimo vakaras su svečiais. Čia trumpai sveikinimo programai vadovavo Romas Kezys. Jis pakvietė kalbėti svečių sutikimo komiteto pirmininką Vytautą Alksninį. Jis savo kalboje ir pabrėžė, jog nesvarbu, kad mus skiria vandenynai, bet mes vistiek esame lietuviai. Tad malonu čia Australijos lietuvius sutikti ir pasveikinti.

Toliau jis suminėjo, kas kiek aukojo sportininkų sutikimui. Didžiausias aukas davė Marytė Šalinskienė ir Kasa — po 500 dol.

Sveikinimo kalbą pasakė

DAIL. PRANAS DOMŠAITIS

Dail. Pranas Domšaitis bus plačiai prisimintas ir aptartas birželio 26, sekmadienį, 3 val. popiet Congregational bažnyčios salėje, 91 St. ir 85 Rd. kampa, Woodhavene. Apie jo gyvenimą kalbės dail. Antanas Montvydas, jo kūrybą aptars Paulius Jurkus ir parodys apie 40 skaidrių iš dailininko kūrybos. Visi kviečiami atsilankyti, nes tai tikrai reta proga arčiau pažinti šio dailininko kūrybą.

Reikia priminti, kad Pasaulio Lietuvių Dienų metu Chicagoje vyksta net dvi jo kūrinių parodos, viena galerijoje, kuriai vadovauja kun. A. Kezys, antra A. Valeskos studijoje, kur įrengiamas specialus dail. Pr. Domšaičio muziejus.

Po krepšinio rungtynių Kultūros Židinyje svečiai iš Australijos ir vietos LAK žaidėjai. Laimėjo LAK vyrų A krepšinio komanda. Nuotr. L. Tamošaičio

tą. Iš ten keliauja į Bostoną, c paskui į Chicagą. Kai pasibaigs sporto šventė ir visos Lietuvių Dienos, jie tada keliaus į Havajus ir iš ten į Australiją.

Apsilankymas šios grupės višiem paliko gerą įspūdį. Visi turi įsitaisę gražias uniformas. Švarkai žali, kelnės šviesiai pilkos, tokie ir marškiniai. Kaklaraištis žalias, per jį eina lietuviška trispalvė juostelė. Prie švarko viršutinės kišenės kairėje yra išsiūtas jų ženklas. Čia matome Gedimino stulpus, lietuviškų spalvų juostelę, sviedinį, iš abiejų pusių kengūra ir štrausas. Viršuje įrašyta Chicago, apačioje — Australian Lithuanians 1983.

Tos pačios spalvos dominuoja ir sportinėse — žaidimo uniformose. Su tais pačiais ženklais ir įrašais išleido ir į švarką įsegamą ženkliuką. Išleido ir leidinį, kur sudėta visų sportininkų nuotraukos, aprašyta jų sportinė veikla.

Reikia pasidžiaugti, kad jie sugebėjo susiburti į tokią didelę ekskursiją, nugalėti tokius tolius ir atvykti į šias Lietuvos Dienas. (p.j.)

ŽAIDYNIŲ DUOMENYS

Australiečių viešnagės metu įvykusių draugiškų krepšinio ir tinklinio rungtynių pasėkos yra tokios:

L.A.K. mergaičių A tinklinio komanda laimėjo 15-12 10-15 15-11 prieš australiečių moterų rinktinę.

Žaidė: R. Gvildytė, R. Gvildytė, A. Jankauskaitė, L. Jankauskaitė, N. Jankauskaitė, G. Katinaite.

L.A.K. jaunių A krepšinio komanda pralaimėjo 48-74 prieš australiečių jaunių rinktinę.

L.A.K. vyrų A krepšinio komanda laimėjo 93-65 prieš australiečių vyrų rinktinę.

Žaidė: J. Didžbalis (15), R. Kezys, G. Mikalauskas (20), J. Milukas (2), R. Naronis (20), R. Šimkus (20), P. Torney, (16), K. Winslow.

Sportininkams linkime geros sėkmės sporto žaidynėse Chicagoje.

L.A.K.